

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

หนังสือ

- กนก วงษ์ตระหง่าน. การเมืองในระบอบประชาธิปไตยไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- จรูญ สุภาพ. การเมืองการปกครองยุโรป. กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2523.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. การปฏิรูปรัฐสภา ข้อเสนอเบื้องต้นในการปรับปรุงรัฐสภาไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์เนส, 2517.
- _____ . การเมือง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2523.
- _____ . การเมืองกับการบริหาร. กรุงเทพฯ : ดวงดีการพิมพ์, 2523.
- _____ . ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตรวจการรัฐสภา. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา, 2533.
- _____ . ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ. กรุงเทพฯ: หน่วยวิจัยสมาคมสังคมศาสตร์, สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2518.
- _____ . ปัญหาการพัฒนาทางการเมืองไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- _____ . และเศรษฐพร ตูศรีพิทักษ์. กลไกรัฐสภา. กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2520.
- ดิเรก ชัยนาม. กฎหมายรัฐธรรมนูญและเลือกตั้งพิสดาร. พระนคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมือง, 2494.

- เดชชาติ วงศ์โรจนเสขฐ์. การปกครองสหรัฐอเมริกา. พระนคร : โรงพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2512.
- บุรีรักษ์ นามวัฒน์. เอกสารการสอนชุดวิชากฎหมายมหาชน หน่วยที่ 1 - 7 (เล่ม 1).
กรุงเทพฯ: ฝ่ายการพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2526.
- ไพโรจน์ ชัยนาม. สถาบันการเมืองและกฎหมายรัฐธรรมนูญ ภาค 1 ความน่าทั่วไป. กรุงเทพฯ: สารศึกษาการพิมพ์, 2524.
- ไพศาล ชัยมงคล. การบริหารงานคลังรัฐบาล (เฉพาะการงบประมาณแผ่นดิน). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดเทพนิมิตการพิมพ์, 2513.
- มนตรี รูปสุวรรณ. กฎหมายรัฐสภา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2529.
- มังกร ชัยชนะดารา. วิธิตำเนินการประชุมแบบรัฐสภา. กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2520.
- รุสรัช, จัง จ้ากส์. สัญญาประชาคม. แปลโดย จินดา จินตนะเสรี. กรุงเทพฯ: บริษัท บพิช จำกัด, 2527.
- ลิขิต ธีรเวคิน. การพัฒนาการเมืองไทย. กรุงเทพฯ: แพร่พิทยา, 2519.
- วิทยา นภาศิริกุลกิจ. แนวคำบรรยายการเมืองอังกฤษ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2518.
- วิษณุ เครืองาม. กฎหมายรัฐธรรมนูญ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แสงสุทธิการพิมพ์, 2530.
- สนธิ เตชานันท์. ระบบการเมืองการปกครองของประเทศอังกฤษ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โรเดียนสตรี, 2529.
- สมบูรณ์ สุขสำราญ. สหราชอาณาจักร : การเมือง การปกครอง. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2529.
- สุจิต บุญบงการ. การพัฒนาทางการเมืองของไทย : ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหาร สถาบันทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

หยุด แสงอุทัย. คำอธิบายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. พระนคร : นำาเขียนการพิมพ์,
2512.

—————. คำบรรยายกฎหมายรัฐธรรมนูญ. พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,
2515.

ฮาร์มอน, เอ็ม.เจ. ความคิดทางการเมืองจากเบลเกรดถึงปัจจุบัน. แปลโดย เสน่ห์ จามริก.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2519.

บทความ

กมล สนิทเกษตริณ. "ออมبودสแมนในประเทศอังกฤษ." บทบัณฑิตย์ เล่มที่ 24 ตอน 3
(กรกฎาคม 2509) : 636-643.

กุลพล พลวัน. "จาก ป.ป.ป. ผู้ตรวจการรัฐสภา." เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่อง
ผู้ตรวจการรัฐสภา (16 กุมภาพันธ์ 2533) : 1-7.

กองกรรมาธิการ, สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา. "กรรมาธิการของสภา." เอกสารข่าวรัฐสภา
(มีนาคม 2521) : 9 - 10.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. "ระบบคณะกรรมการ." รัฐสภาสาร 22 (กรกฎาคม 2517) :
9 - 22.

—————. "ออมبودสแมน : ผู้ตรวจการของรัฐสภา." ผู้จัดการ ปีที่ 3 ฉบับที่ 161
(1-7 มกราคม 2533) : 33

—————. "การปรับปรุงระบบงานของรัฐสภา." รัฐสภาสาร 28 (กรกฎาคม 2523) :
77 - 100.

—————. "การปรับปรุงระบบงานของรัฐสภา." รัฐสภาสาร 28 (กันยายน 2523) :
104 - 124.

—————. "การปรับปรุงระบบงานของรัฐสภา." รัฐสภาสาร 28 (ตุลาคม 2523) :
42 - 58.

บุรีรักษ์ นามวัฒน์. "การปรับปรุงระบบงานของรัฐสภา." รัฐสภาสาร 28 (พฤศจิกายน 2523) :

38 - 63.

—————. "การปรับปรุงระบบงานของรัฐสภา." รัฐสภาสาร 29 (กุมภาพันธ์ 2524) :

44 - 66.

พินิต อารยะศิริ. "ความรู้เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ." รัฐสภาสาร 28 (พฤษภาคม

2523) : 7 - 9.

มนตรี รูปสุวรรณ. ปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาสภาผู้แทนราษฎรไทย." วารสารกฎหมาย

12 (กรกฎาคม 2531) : 104 - 113.

สมภาพ โรหระกิตต์. "อำนาจลงโทษบุคคลของรัฐสภา." รัฐสภาสาร 28 (กรกฎาคม 2523) :

1 - 25.

สุรวุฒิ บัดไชสง. "บทบาทคณะกรรมการในวุฒิสภาของสหรัฐอเมริกา." รัฐสภาสาร

9 (กันยายน 2530) : 13 - 33.

เสวตร เปี่ยมพงศ์สานต์. "สภามีอำนาจจะเสนอตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้รวมทั้งเชิญบุคคล

สำคัญ ๆ มาให้ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ." ประชาธิปไตย (พฤษภาคม 2512) : 7.

หยุด แสงอุทัย. "กรรมการของสภานิติบัญญัติ." (นิตินิต) 21 (พฤษภาคม 2493) :

445 - 469.

—————. "กรรมการของสภานิติบัญญัติ." (นิตินิต) 21 (มิถุนายน 2493) :

531-548.

—————. "กรรมการของสภานิติบัญญัติ." (นิตินิต) 21 (กันยายน 2493) :

853-869.

—————. "กรรมการของสภานิติบัญญัติ." (นิตินิต) 21 (พฤศจิกายน 2493) :

1041-1058.

วิทยานิพนธ์

เกษมศักดิ์ แสนโรจน์. การศึกษาเปรียบเทียบระบบกรรมวิธีการของรัฐสภาไทยและสหรัฐอเมริกา.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.

มนตรี วิริยะ. รัฐสภาไทย : การศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของสภาผู้แทนราษฎร

พุทธศักราช 2518 และ 2519 กับสภาพปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน พุทธศักราช 2519.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.

เอกสารอื่นๆ

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. "การพัฒนาสมรรถนะขององค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ." เอกสารวิจัยเสนอต่อประธาน
รัฐสภา, กันยายน 2529.

เกียรติชัย ณ นคร. "ออมبودสมนของประเทศไทยในซีแลนต์." เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง
ผู้ตรวจการรัฐสภา 16 กุมภาพันธ์ 2533 : 1-9.

มนตรี รูปสุวรรณ. "รายงานการวิจัยเรื่องปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาสภาผู้แทนราษฎรไทย :
ศึกษาเฉพาะกรณีสภาผู้แทนราษฎร ชุด พ.ศ. 2522-2526 ชุด พ.ศ. 2526-2529
และชุดปัจจุบัน." คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สิงหาคม 2530.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ. รายงาน
ผลการปฏิบัติราชการประจำปี 2532. กรุงเทพฯ: บริษัท อมรินทร์ พริ้นติ้ง กรุ๊ป
จำกัด, 2532.

สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา. สภาผู้แทนราษฎร 2535-2536. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการ
รัฐสภา, 2536.

—. สภาผู้แทนราษฎร 2536-2537. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา, 2537.

รศภา สงวนเกียรติ. "บทบาทคณะกรรมการสามัญประจำสภาผู้แทนราษฎร." รายงานการวิจัย
ภาควิชากฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2529.

สัมภาษณ์

กระมล ทองธรรมชาติ. อาจารย์ประจำ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์

14 พฤศจิกายน 2537.

จองชัย เทียงธรรม. ประธานคณะกรรมการการคลัง การธนาคาร และสถาบันการเงิน

สภาผู้แทนราษฎร. สัมภาษณ์ 7 พฤศจิกายน 2537.

เจริญ คันชวงศ์. ประธานคณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร สภาผู้แทนราษฎร. สัมภาษณ์

11 ตุลาคม 2537.

มารุต บุณนาค. ประธานสภาผู้แทนราษฎร. สัมภาษณ์ 4 ตุลาคม 2537.

สมัคร สุนทรเวช. ประธานคณะกรรมการการคมนาคม สภาผู้แทนราษฎร. สัมภาษณ์

31 ตุลาคม 2537.

ภาษาอังกฤษBooks

Alexander, De Alva Standwood. History and Procedure of the House of Representatives. Boston : Houghton Mifflin, 1938.

Beck, Carl. Contempt of Congress : A Study of The Prosecutions Initiated by the Committee on Un - American Activities 1945 - 1957. New York : Da capo Press, 1974.

Bradshaw, Alice F. Parliamentary Procedure. London : Mc.Graw - Hill Book Company Inc., 1953.

- Brown, Holmes. Constitution Jefferson's Manual And Rules of The House of Representatives of the United States Ninety - Ninth Congress. Washington D.C.: U.S. Government Printing Office, 1985.
- Campion, Lord. An introduction to the Procedure of the House of Commons. London : Macmillan & Co. Ltd., 1958.
- Central Office of Information. The British Parliament. London : A Center Office of Information reference pamphlet, 1984.
- Cox, A.F.S. Dod's Parliamentary Companion 1988 156th Year. London: Parliamentary Companion Ltd., 1988.
- Davidson, Roger H., and Oleszek, Walter J. Congress and Its Members. Washington D.C. : A Division of Congressional Quarterly Inc., 1985.
- Deutsch, Karl W. The Nerves of Government : Models of Political Communication Control, New York : Free Press of Glencoe, 1963.
- Easton, David. The Political System. New York : Knopf., 1953.
- Friedrich, Karl. Man and His Government. New York : Mc.graw-Hill, 1963.
- Golembiewski, Robert T. and Rabin, Jack. Public Budgetion and Finance. Illinois : Peacock Publishers Inc., 1975.
- Goodwin, George. The Little Legislatures. Massachusetts : The University of Massachusetts Press, 1970.
- Grick, Bernard. The Reform of Parliament. London : Weidenfeld and Nicolson, 1964.

- Hartley, T.C. and Griffith, J.A.G. Government and Law. London :
Weidenfeld and Nicolson, 1975.
- Hinckley, Barbara. "The Seniority System." in Legislative Politics
U.S.A. Edited by Theodore J. Lowi and Randall B. Ripley.
Boston : Little Brown and Company, 1973.
- Huntington, Samuel P. Political Order in Changing Societies. New Haven :
Yale University Press, 1968.
- Jennings. Ivor. Parliament. London : Cambridge University Press, 1957.
- Jones, Charles O. The United States Congress. Illinois : The Dorsey
Press, 1982.
- Keefe, William J., and Ogul, Morris S. The American Legislative Process.
Englewood Cliffs : Prentice - Hall, 1981.
- Kozak, David C., and Macartney, John D. Congress and Public Policy.
Illinois : The Dorsey Press, 1982.
- LaPalombara, Joseph (ed.) Bureaucracy and Political Development.
Princeton : Princeton University Press, 1964.
- Lasswell, Harold D. Politics : Who Gets What When How. New York :
Meridian Books, Inc., 1958.
- Lee, Robert D. and Johnson, Ronald W. Public Budgeting Systems.
London : University Park Press, 1977.
- Lees, John D. The Committee System of the the United Congress.
New York : Humanities Press, 1967.
- . and Shaw, Malcolm. "Committees in The United States
Congress." In Committees in Legislatures : A Comparative
Analysis. Edited by John D. Lees and Malcolm Shaw.
North Carolina : Duke University Press, 1979.

- Lerner, Daniel. The Passing of Traditional Society. New York : Free Press of Glencoe, 1958.
- Lidderdale, David. Erskine May's Treatise on the Law, Privileges, Proceedings and Usage of Parliament. London : The White Friars Press Limited, 1976.
- Luce, Robert. Legislative Procedure. Boston : Houghton Mifflin Company, 1922.
- Mackenzie, K.R. The English Parliament. Great Britain : The White Friars Press Ltd., 1950.
- Mcliwain, Charles Howard. The Growth of Political Thought in the West. New York : The Macmillan Company, 1932.
- Morganthau, Hans J. Politics Among Nations. New York : Alfred A. Knoope, 1967.
- Morgen, Richard E., and Donovan, John C., and Potholm, Christian P. American Politics. Massachusetts : Addison Wesley Publishing Company, 1979.
- Nystrom, Duane. 1987 - 1988 Official Congressional Directory 100th Congress. Washington D.C. : United States Government Printing Office, 1987.
- Ornstein, Norman, Norman J. "The House and the Senate in a New Congress." in The New Congress, Edited by Thomas E. Mann and Norman J. Ornstein. Washington D.C.: American Enterprise Institute for Public Policy Research, 1981.
- Pachauri, P.S. The Law of Parliamentary Privileges in U.K. and in India. Bombay : Oceana Publications Inc., 1971.

Patterson, Samuel C., Davidson, Roger H., and Riply, Randall B.

A more Perfect Union. Illinois. : The Dorsey Press, 1982.

Perry, P.J.C. Hours into Minutes, A Guide to Committee Documentation.

London : British Association for Commercial and Industrial Education, 1966.

Pye, Lucian W., Aspects of Political Development. Boston : Little Brown and Company, 1966.

Riggs, Fred W. Thailand : The Modernization of a Bureaucratic Polity.

Honolulu : East-West Center Press. 1967.

Rowat, Donald C. The Ombudsman. London : George Allen Unwin Ltd., 1965.

Santelmann, Neal. 100 the Congress Committess 1987-88. Washington D.C.: Congressional Quarterly Inc., 1987.

Smith, De. Constitutional and Administrative Law. Middlesex: Penguin Books, 1977.

Sturgis, Alice F. Parliamentary Procedure. London : Mc. Graw - Hill Book Company Inc. 1953.

Thompson, Faith. A Short History of Parliament 1295 - 1642. Great Britain : The North Central publishing Company, 1953.

Truman, David. The Governmental Process. New York : Alfred A. Knope Inc., 1953.

Walkland, S.A. "Committee in the British House of Commons," in Committess in Kigislantures : A Comparative Analysis, Edited by John D. Lees and Malcolm Shaw. North Carolina : Duke University Press, 1979.

- Wasby, Stephen L. Political Science : The Discipline and Its Dimensions : An Introduction. New York : Charles Scribner's Sons, 1970.
- Weber, Max. The Theory of Economic and social Organization. Edited with an Introduction by Talcott Parson. New York : The Free Press, 1969.
- Whitaker, Joseph. An Almanack for the Year of Our Lord 1988. London : J. Whitaker and Sons Ltd., 1987.
- Wright, John W. The American Almanac of Jobs And Salaries. New York : Avon Books, 1982.
- Woll, peter. Constitutional Democracy (Policies and Politics). Boston : Little Brown and Company, 1982.
- . Public Administration and Policy. New York : Harper Torch Books, 1966.

Articles

- Bulau, Heinz. and Mc Clugage, Vera. "Standing Committees in Legislaturee : Three Decades of Reseach." Legislative Studies Quarterly 9 (May 1984) : 195 - 270.
- Goodwin, George. "Sub Committee : The Miniature Legislatures of Congress." American Political Science Review 56 (September 1962) : 596 - 604.
- Great Britain. "Standing orders of the House of Commons (1971)." Constitutional and Parliamentary Information 3 rd (October 1971) : 124 - 171.

- O'Connell. "Offences against Parliament." Constitutional and Parliamentary Information 72 (October 1967) : 158 - 174.
- Ryle, Michael T. "The Legislative Stall of The British House of Commons." Legislative Studies Quarterly 4 (November 1981) : 497 - 519.
- Schnellknecht, Helmut. "The System of Parliamentary Committees." Constitutional and Parliamentary Information 3 rd and 4 th Quarter (1984) : 91 - 158.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2535

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 154 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 สภาผู้แทนราษฎรจึงตราข้อบังคับการประชุมของสภาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

- ข้อ 1 ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2535"
- ข้อ 2 ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
- ข้อ 3 ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรรักษาการตามข้อบังคับนี้ และมีอำนาจวางระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามข้อบังคับนี้

หมวด 1

การเลือกประธานสภาและรองประธานสภาผู้แทนราษฎร

- ข้อ 4 การเลือกประธานสภา สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อสมาชิกได้หนึ่งชื่อการเสนอนั้นต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน
- ถ้ามีการเสนอชื่อผู้ใดเพียงชื่อเดียว ให้ถือว่าผู้นั้นได้รับเลือก ถ้ามีการเสนอชื่อหลายชื่อ ให้ออกเสียงลงคะแนนโดยเรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษร ให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายคนด้วยการขานชื่อใดชื่อหนึ่ง และให้ประธานของที่ประชุมเชิญสมาชิกห้าคน เป็นผู้ตรวจนับคะแนน
- ให้ประธานประกาศชื่อผู้ได้รับเลือกต่อที่ประชุม
- ข้อ 5 การเลือกรองประธานสภาให้มีความในข้อ 4 มาใช้บังคับโดยอนุโลม
- ในกรณีที่มีมติให้มีรองประธานสภาสองคน ให้เลือกรองประธานสภาคนหนึ่งก่อน แล้วจึงเลือกรองประธานสภาคนที่สอง
- ข้อ 6 เมื่อเลือกประธานสภาและรองประธานสภาได้แล้ว ให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรรีบแจ้งไปยังนายกรัฐมนตรี เพื่อนำความขึ้นกราบบังคมทูล
- เมื่อพระมหากษัตริย์ได้ทรงแต่งตั้งประธานสภาและรองประธานสภาแล้ว ให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรส่งสาเนาประกาศพระบรมราชโองการไปยังวุฒิสภาเพื่อทราบด้วย

หมวด 2

อำนาจและหน้าที่ของประธานสภา รองประธานสภาผู้แทนราษฎร
และหน้าที่ของเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ข้อ 7 ประธานสภา มีอำนาจและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นประธานของที่ประชุมสภา
- (2) ควบคุมและดำเนินกิจการของสภา
- (3) รักษาความสงบเรียบร้อยในสภาตลอดถึงบริเวณของสภา
- (4) เป็นผู้แทนสภานอกสภา
- (5) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้

ข้อ 8 รองประธานสภา มีอำนาจและหน้าที่ช่วยประธานสภาในกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของประธานสภา หรือปฏิบัติกิจการตามที่ประธานสภามอบหมาย

เมื่อประธานสภาไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ในกรณีที่มีรองประธานสภาสองคน ให้รองประธานสภาคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภา ถ้ารองประธานสภาคนหนึ่งก็ไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานสภาคนที่สองเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภา

ข้อ 9 เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) นัดประชุมสภา และคณะกรรมการ
- (2) เชิญผู้เป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุมสภา และที่ประชุมคณะกรรมการเข้าปฏิบัติหน้าที่
- (3) ช่วยประธานในการควบคุมการนับคะแนนเสียง
- (4) รับผิดชอบการทำรายงานการประชุม
- (5) ยืนยันมติของสภาไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง
- (6) รักษาสรุพอักษรของสภา
- (7) ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภาวางไว้
- (8) ปฏิบัติการตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้
- (9) ปฏิบัติการอื่นตามที่ประธานสภามอบหมาย

หมวด 3

การประชุมสภา

ส่วนที่ 1

วิธีการประชุม

ข้อ 10 การประชุมเปิดเผย ให้บุคคลภายนอกเข้าฟังการประชุมได้ตามระเบียบที่ประธานสภาวางไว้ และให้ประธานสภาจัดให้มีการถ่ายทอดการประชุมทางวิทยุกระจายเสียงและหรือโทรทัศน์ หากมีเหตุขัดข้องให้แจ้งที่ประชุมทราบ

ข้อ 11 ให้มีการประชุมครั้งแรกภายในสิบวันนับแต่วันเปิดสมัยประชุมสามัญหรือวิสามัญของรัฐสภา

การประชุมครั้งต่อไปให้เป็นไปตามมติที่สภากำหนดไว้ แต่ประธานสภาจะสั่งงดการประชุมครั้งใดก็ได้ เมื่อเห็นว่าไม่มีเรื่องที่เหมาะสมจะบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม

ในกรณีที่ประธานสภาเห็นสมควรเรียกประชุมเป็นพิเศษ ก็ให้เรียกประชุมได้

ข้อ 12 การนัดประชุมต้องทำเป็นหนังสือ เว้นแต่เมื่อได้บอกนัดในที่ประชุมแล้วจึงให้ทำหนังสือแจ้งเฉพาะสมาชิกที่ไม่ได้มาประชุม

การนัดประชุมให้นัดล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน แต่ประธานสภาจะนัดเร็วกว่านั้นก็ได้ เมื่อเห็นว่าเป็นเรื่องด่วน

ข้อ 13 ให้ส่งระเบียบวาระการประชุมกับเอกสารที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกับหนังสือนัดประชุม ถ้าประธานสภาเห็นว่าจำเป็นหรือสมควรจะให้ส่งเพิ่มอีกก็ได้ แต่ต้องก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งวัน

ข้อ 14 การจัดระเบียบวาระการประชุมให้จัดลำดับ ดังต่อไปนี้

- (1) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม
- (2) รับรองรายงานการประชุม
- (3) กระทู้ถาม
- (4) เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว
- (5) เรื่องที่ค้างพิจารณา
- (6) เรื่องที่เสนอใหม่
- (7) เรื่องอื่น ๆ

ในกรณีที่ประธานสภาเห็นว่าเรื่องใดเป็นเรื่องด่วน จะจัดไว้วันลำดับใดของระเบียบวาระการประชุมก็ได้

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีขอให้จัดเรื่องซึ่งคณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอเรื่องใดเป็นเรื่องด่วนไว้วันลำดับใดของระเบียบวาระการประชุม ก็ให้ประธานสภาพิจารณา และอาจจัดให้ตามที่คณะรัฐมนตรีขอ

ข้อ 15 ให้มีสมุดวางไว้สำหรับสมาชิกผู้มาประชุมลงชื่อก่อนเข้าประชุมทุกครั้ง
เมื่อมีสมาชิกลงชื่อมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก จึงจะเป็นองค์ประชุม
เมื่อมีสัญญาให้เข้าประชุมให้สมาชิกเข้านั่งในที่กำหนดไว้
เมื่อมีสมาชิกเข้าประชุมครบองค์ประชุมแล้ว ให้ประธานดำเนินการประชุมได้
เมื่อประธานขึ้นบัลลังก์ ให้ผู้ที่อยู่ในที่ประชุมยืนขึ้นจนกว่าประธานได้นั่งลงแล้ว

ข้อ 16 เมื่อพ้นกำหนดประชุมไปสามสัปดาห์แล้ว สมาชิกยังไม่ครบองค์ประชุมประธานจะสั่งให้เลื่อนการประชุมไปก็ได้

ข้อ 17 เมื่อไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานของที่ประชุม ให้สมาชิกผู้มียุสสุกที่สุด ซึ่งมาประชุมเป็นประธานชั่วคราวของที่ประชุม เพื่อให้ที่ประชุมดำเนินการเลือกตั้งประธาน และรองประธานสภาตามข้อ 4 และข้อ 5 หรือเพื่อให้ที่ประชุมดำเนินการเลือกตั้งประธานเฉพาะคราวสำหรับการประชุมครั้งนั้นในกรณีที่ที่ประชุมต้องประชุมต้องประชุมปรึกษาเรื่องอื่น

ในการเลือกประธานเฉพาะคราวให้มีความในข้อ 4 มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่การลงคะแนนให้กระทำตามข้อ 65 (1)

ข้อ 18 การประชุมสภา ให้ที่ประชุมพิจารณาเฉพาะเรื่องที่มีอยู่ในระเบียบวาระการประชุม และต้องดำเนินการพิจารณาตามลำดับระเบียบวาระการประชุมที่จัดไว้ ทั้งนี้ เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ 19 ผู้ใดประสงค์จะกล่าวต่อที่ประชุม ให้ยกมือขึ้นพันศรีษะ เมื่อประธานอนุญาตแล้วจึงขึ้นกล่าวได้ และต้องเป็นคำกล่าวกับประธานเท่านั้น

ข้อ 20 ถ้ารัฐมนตรีขอแถลง หรือชี้แจงเรื่องใดต่อที่ประชุม ให้ประธานพิจารณาอนุญาตสมาชิกอาจซักถามเพื่อความกระจ่างแจ้งในเรื่องที่แถลงหรือชี้แจงนั้น แต่รัฐมนตรีจะไม่ตอบก็ได้ เมื่อเห็นว่าข้อซักถามนั้นยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับความปลอดภัย หรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน

ข้อ 21 ประธานเมื่ออำนาจปรึกษาที่ประชุมในปัญหาใด ๆ หรือสั่งพักการประชุมเลื่อนการประชุม หรือเลิกการประชุมได้ตามที่เห็นสมควร

ถ้าประธานลงจากบัลลังก์โดยมิได้สั่งอย่างใด และไม่มีรองประธานปฏิบัติหน้าที่แทนให้เลิกการประชุม

ข้อ 22 รายงานการประชุมสภา เมื่อคณะกรรมการตรวจแล้ว ก่อนที่จะเสนอให้สภารับรอง ให้ทำสำเนาวางไว้สามฉบับ ณ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เพื่อให้สมาชิกตรวจดูได้

รายงานการประชุมสภาทุกครั้งจะต้องมีรายชื่อสมาชิกที่มาประชุม ที่ลาการประชุมและที่ขาดประชุม

สมาชิกมีสิทธิขอแก้ไขเพิ่มเติมรายงานการประชุมสภาดังกล่าวให้ตรงตามที่เป็นจริงโดยยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมต่อประธานคณะกรรมการ ถ้าคณะกรรมการไม่ยอมแก้ไขเพิ่มเติมให้ตามที่ขอ สมาชิกผู้นั้นมีสิทธิที่จะยื่นยันคำขอแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อขอให้สภาวินิจฉัย

ข้อ 23 รายงานการประชุมสภาครั้งใด เมื่อได้วางสำเนาไว้เพื่อให้สมาชิกตรวจดูแล้ว ถ้ามีการแก้ไขเพิ่มเติมในภายหลังโดยคณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติมเอง หรือโดยสมาชิกขอให้แก้ไขเพิ่มเติมก็ตาม ในคราวที่สภาพิจารณารับรองรายงานการประชุมนั้น คณะกรรมการจะต้องแถลงต่อที่ประชุมถึงการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว

ข้อ 24 เมื่อสภาได้รับรองรายงานการประชุมสภาครั้งใดแล้ว ให้ประธานสภาลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

รายงานการประชุมสภาที่ได้รับรองแล้วแต่ประธานสภายังมิได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน หรือรายงานการประชุมสภาที่ยังมิได้มีการรับรองเพราะเหตุที่อายุของสภาสิ้นสุดลง ให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรบันทึกเหตุนั้นไว้และเป็นผู้รับรองความถูกต้องของรายงานการประชุมนั้น

ข้อ 25 สภาอาจมีมติให้จดยานการประชุบลับครั้งใดทั้งหมด หรือแต่เพียงบางส่วนก็ได้ แต่ให้มีบันทึกเหตุการณ์ไว้

ข้อ 26 การเปิดเผยรายงานการประชุมลับให้เป็นไปตามมติของสภา

ข้อ 27 สภาอาจมีมติห้ามโฆษณาข้อความอันเกี่ยวกับความปลอดภัย หรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน ที่ได้กล่าวหรือปรากฏในการประชุมก็ได้

ข้อ 28 ให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรจัดพิมพ์รายงานการประชุมสภาขึ้นเป็นเล่ม ทั้งนี้ นอกจากรายงานการประชุมลับที่มีมติของสภาให้เปิดเผย และข้อความที่ห้ามโฆษณา

ส่วนที่ 2

การเสนอญัตติ

ข้อ 29 ญัตติทั้งหลายต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานสภา และต้องมีสมาชิก
รับรองไม่น้อยกว่าห้าคน ทั้งนี้ วันแต่ข้อบังคับนี้ได้กำหนดไว้โดยเฉพาะเป็นอย่างอื่น

ข้อ 30 ญัตติตามมาตรา 150 และมาตรา 211 ของรัฐธรรมนูญ และญัตติที่คณะ
รัฐมนตรี เป็นผู้เสนอไม่ต้องมีผู้รับรอง

ข้อ 31 ญัตติขอให้สภามีมติว่ากรณีเป็นปัญหาที่จะต้องตีความรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา
207 ของรัฐธรรมนูญ ถ้าสมาชิกเป็นผู้เสนอต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ข้อ 32 ญัตติให้คณะกรรมการสามัญคณะใดคณะหนึ่งหรือขอให้สภาตั้งคณะกรรมการ
การวิสามัญกระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภา
ถ้าสมาชิกเป็นผู้เสนอต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ข้อ 33 ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน หรือมีความจำเป็นรีบด่วนอัน
ที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือความมั่นคงของประเทศไม่ว่าใน
ทางเศรษฐกิจหรือในทางใดๆ ก็ตาม หรือในอันที่จะขจัดเหตุใด ๆ ที่กระทบกระเทือนต่อเสรีภาพ
ของประชาชนอย่างร้ายแรง จะเสนอญัตติด่วนเพื่อให้สภาพิจารณาเป็นการด่วนก็ได้

ญัตติด่วนต้องไม่มีลักษณะทำนองเดียวกับกระทู้ และต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สภา
ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง

ข้อ 34 ให้เป็นอำนาจของประธานสภาที่จะวินิจฉัยว่าญัตติใดเป็นญัตติด่วนหรือไม่ และ
เมื่อวินิจฉัยแล้วให้แจ้งผู้เสนอญัตติทราบพร้อมด้วย เหตุผลภายในห้าวันนับแต่วันที่รับญัตตินั้น

ข้อ 35 ให้ประธานสภาบรรจุญัตติด่วนเข้าระเบียบวาระการประชุมในโอกาสแรกที่จะ
กระทำได้ ในการนี้จะบรรจุเพิ่มเติมในระเบียบวาระการประชุมที่จัดไว้แล้วก็ได้

ข้อ 36 ญัตติที่จะก่อให้เกิดผลใช้บังคับเป็นกฎหมาย ต้องเสนอเป็นร่างพระราชบัญญัติ
และปฏิบัติตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ

ข้อ 37 ภายใต้บังคับข้อ 35 และข้อ 36 ให้ประธานสภาบรรจุญัตติเข้าระเบียบวาระ
การประชุมสภาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รับญัตตินั้นตามที่ยื่นก่อนหลัง กำหนดวันดังกล่าวให้หมายถึง
วันในสมัยประชุม

ข้อ 38 ผู้ติดตามใบนี้ไม่ต้องเสนอล่วงหน้า หรือเป็นหนังสือ

- (1) ขอให้ปรึกษาหรือพิจารณาเป็นเรื่องด่วน
- (2) ขอให้เปลี่ยนระเบียบวาระการประชุม
- (3) ขอให้ลงมติตามข้อ 25 หรือข้อ 27
- (4) ผู้ติดตามข้อ 39 ข้อ 65 ข้อ 66 ข้อ 97 หรือข้อ 141
- (5) ผู้ติดตามที่ประธานอนุญาตตามที่เห็นสมควร

ข้อ 39 เมื่อที่ประชุมกำลังปรึกษาหรือพิจารณาผู้ติดตามอยู่ ห้ามเสนอผู้ติดตามอื่นนอกจากผู้ติดตามนี้

- (1) ขอแปรผู้ติดตามเฉพาะในเรื่องที่มีร่างพระราชบัญญัติ
- (2) ขอให้รวมระเบียบวาระการประชุมที่เป็นเรื่องเดียวกัน ทานองเดียวกัน หรือเกี่ยวเนื่องกันเพื่อพิจารณาพร้อมกัน

(3) ขอให้ส่งปัญหาไปยังคณะกรรมการเพื่อพิจารณา หรือขอให้บุคคลใดส่งเอกสารหรือมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น

- (4) ขอให้รวมหรือแยกประเด็นพิจารณาหรือลงมติ
- (5) ขอให้เลื่อนการปรึกษาหรือพิจารณา
- (6) ขอให้ปิดอภิปราย
- (7) ขอให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษาหรือพิจารณา

ผู้ติดตาม (3) (5) (6) หรือ (7) เมื่อที่ประชุมลงมติเห็นชอบตามที่เสนอแล้ว ห้ามมิให้เสนอผู้ติดตามอื่นในข้อนี้อีก

ข้อ 40 ผู้ติดตามข้อ 39 (6) และ (7) ห้ามผู้ใดเสนอในคราวเดียวกับการอภิปรายของตน

ข้อ 41 ผู้ติดตามข้อ 39 (7) ห้ามเสนอในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหรือร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 42 ในกรณีที่ที่ประชุมลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษาหรือพิจารณาให้ผู้ติดตามเป็นอันดับ

ข้อ 43 ผู้ติดตามที่เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ สมาชิกผู้เสนอและผู้รับรองต้องลงลายมือชื่อในผู้ติดตามนั้น

ข้อ 44 ผู้ตัดที่ไม่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ ให้ผู้รับรองผู้ตัดแสดงการรับรอง
โดยวิธียกมือขึ้นพันศีรษะ

ข้อ 45 การแก้ไขเพิ่มเติมผู้ตัดที่ประธานสภาสั่งบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม
แล้ว จะกระทำได้อีกเมื่อเมื่อได้รับความยินยอมของที่ประชุม

ผู้เสนอผู้ตัดหรือผู้รับรองอาจถอนผู้ตัดหรือการรับรองของตนได้ เมื่อได้รับความยินยอม
ของที่ประชุม

ข้อ 46 การถอนคำแปรผู้ตัดจะกระทำเมื่อใดก็ได้ แต่การขอแก้ไขเพิ่มเติมคำแปรผู้ตัด
จะกระทำได้เฉพาะภายในกำหนดเวลาแปรผู้ตัด

ข้อ 47 ภายใต้งบข้อ 45 วรรคสอง การถอนชื่อจากการเป็นผู้รับรองหรือจาก
การเป็นผู้ร่วมกันเสนอผู้ตัดใดจะกระทำมิได้

ข้อ 48 ผู้ตัดหรือคำแปรผู้ตัดถึงวาระพิจารณาในที่ประชุมแล้ว ถ้าผู้เสนอผู้ตัดหรือผู้
แปรผู้ตัดไม่ชี้แจงในที่ประชุม หรือผู้เสนอผู้ตัดหรือผู้แปรผู้ตัดไม่อยู่ในที่ประชุม โดยไม่มีผู้ชี้แจงแทน
ในฐานะผู้รับมอบหมาย ผู้ตัดหรือคำแปรผู้ตัดนั้นเป็นอันตกไป

การมอบหมายให้ชี้แจงแทนต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภา

ข้อ 49 ผู้ตัดใดตกไปแล้ว ห้ามนำผู้ตัดซึ่งมีหลักการเช่นเดียวกันขึ้นเสนออีกในสมัย
ประชุมเดียวกัน เว้นแต่ผู้ตัดที่ยังมิได้มีการลงมติหรือผู้ตัดที่ประธานสภาจะอนุญาตในเมื่อพิจารณา
เห็นว่าเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป

ส่วนที่ 3

การอภิปราย

ข้อ 50 ผู้มีสิทธิอภิปรายก่อน คือ ผู้เสนอผู้ตัดหรือผู้แปรผู้ตัด แต่ถ้าผู้เสนอผู้ตัดหรือผู้
แปรผู้ตัดมีหลายคนให้ประธานอนุญาตให้อภิปรายก่อนได้เพียงคนเดียว

กรรมวิธีการซึ่งได้สงวนความเห็น กรรมวิธีการผู้รับมอบหมายจากกรรมวิธีการ ซึ่ง
ได้สงวนความเห็น หรือสมาชิกผู้รับมอบหมายจากผู้แปรผู้ตัดซึ่งได้สงวนคำแปรผู้ตัดไว้ ณ ขณะ
กรรมวิธีการให้มีฐานะเสมือนเป็นผู้แปรผู้ตัดด้วย

ข้อ 51 เมื่อผู้อภิปรายก่อนได้อภิปรายแล้ว การอภิปรายในลำดับต่อไปจะต้องเป็น การอภิปรายสลับกันระหว่างฝ่ายค้านและฝ่ายสนับสนุน เว้นแต่ในวาระของฝ่ายใดไม่มีผู้อภิปรายอีก ฝ่ายหนึ่งจึงอภิปรายซ้อนได้

การอภิปรายไม่สนับสนุนและไม่ค้าน ย่อมกระทำได้โดยไม่ต้องสลับและมีน้ำหนัก เป็น วาระอภิปรายของฝ่ายใด

ข้อ 52 ถ้ามีผู้ขออภิปรายหลายคน ประธานจะให้คนใดอภิปรายก็ได้ แต่ให้คำนึงถึงผู้ เสนอญัตติ ผู้แปรญัตติ ผู้รับรองญัตติ ผู้รับรองความแปรญัตติ และผู้ซึ่งยังไม่ได้อภิปรายด้วย

ข้อ 53 ในการอภิปรายต้องอยู่ในประเด็นหรือเกี่ยวกับประเด็นที่กำลังปรึกษากันอยู่ ต้องไม่พุ่มเฟิย วนเวียน ซ้ำซาก หรือซ้ำกับผู้อื่น และห้ามมิหันหน้าเอกสารใด ๆ มาอ่านในหน้าที่ ประชุมฟังโดยมิจำเป็น

ห้ามผู้อภิปรายแสดงกิริยาหรือใช้วาจาอันไม่สุภาพ ใสร้ายหรือเสียดสีบุคคลใด และ ห้ามกล่าวถึงพระมหากษัตริย์หรือออกชื่อสมาชิกหรือนุคคลใดโดยมิจำเป็น

ข้อ 54 ถ้าประธานเห็นว่าผู้ใดได้อภิปรายพอสมควรแล้ว ประธานจะให้ผู้นั้นหยุด อภิปรายก็ได้

ข้อ 55 สมาชิกผู้ใดต้องการประท้วงว่ามีการฝ่าฝืนข้อบังคับ ให้ยื่นและยกมือขึ้นพัน ศรีษะ ประธานต้องให้โอกาสผู้นั้นชี้แจงแล้วให้ประธานวินิจฉัยว่าได้มีการฝ่าฝืนข้อบังคับตามที่ ประท้วงหรือไม่ คำวินิจฉัยของประธานถือเป็นเด็ดขาด

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่ผู้ถูกอภิปรายพาดพิงถึงเรื่องส่วนตัว หรือเรื่องอื่นใดอันเป็นที่เสียหายแก่ผู้นั้น

ข้อ 56 ผู้อภิปรายอาจถอนคำพูดของตนได้ เมื่อมีผู้ประท้วงตามข้อ 55

ข้อ 57 การอภิปรายเป็นอันยุติ เมื่อ

- (1) ไม่มีผู้ใดอภิปราย
- (2) ที่ประชุมลงมติให้ปิดอภิปราย
- (3) ที่ประชุมลงมติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นพิจารณา

ข้อ 58 ในกรณีที่ประธานพิจารณาเห็นว่าได้อภิปรายกันพอสมควรแล้ว จะขอให้ที่ ประชุมวินิจฉัยว่าจะปิดอภิปรายหรือไม่ก็ได้

ข้อ 59 เมื่อการอภิปรายได้ยุติแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดอภิปรายอีก เว้นแต่ที่ประชุมจะต้องลงมติในเรื่องนั้น จึงให้ผู้ซึ่งมีสิทธิอภิปรายก่อนคนใดคนหนึ่ง มีสิทธิอภิปรายสรุปได้อีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่ประชุมจะลงมติ

เมื่อการอภิปรายได้สิ้นสุดแล้ว ให้ประธานมีสัญญาณให้สมาชิกที่มาประชุมทราบก่อนลงมติ

ข้อ 60 ประธานอาจอนุญาตให้รัฐมนตรีมอบหมายให้บุคคลใด ๆ ชี้แจงข้อเท็จจริงต่อที่ประชุมประกอบการอภิปรายของรัฐมนตรีก็ได้

ข้อ 61 ถ้าประธานให้สัญญาณด้วยการเคาะค้อนหรือยี่นจั้น ให้ผู้ที่กำลังพูดอยู่หยุดพูดและนั่งลงทันที

ส่วนที่ 4

การลงมติ

ข้อ 62 ในกรณีที่จะต้องมิตติของสภาให้ประธานขอให้ที่ประชุมลงมติ

ข้อ 63 เสียงข้างมากตามมาตรา 124 ของรัฐธรรมนูญนั้น ถ้าความเห็นของที่ประชุมมีสองฝ่าย ให้ถือเอาจำนวนคะแนนเสียงฝ่ายที่มากกว่า และถ้าความเห็นของที่ประชุมมีเกินกว่าสองฝ่าย ให้ถือเอาจำนวนคะแนนเสียงฝ่ายที่มากที่สุด

การออกเสียงชี้ขาดของประธาน ให้กระทำการเป็นการเปิดเผยโดยไม่ให้เหตุผลหรือไม่ก็ได้

ข้อ 64 การออกเสียงลงคะแนนให้กระทำการเป็นการเปิดเผย แต่เมื่อคณะรัฐมนตรีร้องขอหรือสมาชิกเสนอญัตติโดยสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน ขอให้กระทำการลับจึงให้ลงคะแนนลับ

ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีร้องขอ หรือสมาชิกเสนอญัตติให้ลงคะแนนลับตามวรรคหนึ่ง ถ้ามีสมาชิกคัดค้านและมีผู้รับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกในที่ประชุม ให้ถือเป็นเอกสิทธิ์ที่จะลงคะแนนโดยเปิดเผย

ข้อ 65 การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยมีวิธีปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) ยกมือขึ้นหันศรีษะ

(2) ยี่นจั้น

(3) เรียกชื่อสมาชิกตามลำดับอักษร ให้ออกเสียงลงคะแนนเป็นรายคนตามวิธีที่

ประธานกำหนด

(4) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมเห็นสมควร เฉพาะกรณี

การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผยนั้นให้ใช้วิธีตาม (1) จะใช้วิธีตาม (2)(3) หรือ (4) ได้ต่อเมื่อคณะกรรมการร้องขอ หรือเมื่อสมาชิกเสนอญัตติและที่ประชุมอนุมัติ หรือเมื่อมีการนับคะแนนเสียงใหม่ตามข้อ 71

การออกเสียงลงคะแนนตาม (1) หรือ (2) นั้นให้ยกมือขึ้นพ้นศีรษะหรือยืนอยู่นสูงกว่าประธานจะสั่งให้เอามือลงหรือนั่งลง แล้วแต่กรณี

ข้อ 66 การออกเสียงลงคะแนนลับมีวิธีปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) เขียนเครื่องหมายบนแผ่นกระดาษของที่เจ้าหน้าที่จัดหา ผู้เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมาย / ผู้ไม่เห็นด้วยให้เขียนเครื่องหมาย x ส่วนผู้ไม่ออกเสียงให้เขียนเครื่องหมาย 0

(2) ผู้เห็นด้วยให้ลงเบี่ยงสีน้ำเงิน ผู้ไม่เห็นด้วยให้ลงเบี่ยงสีแดง ส่วนผู้ไม่ออกเสียงให้ลงเบี่ยงสีขาว

(3) วิธีอื่นใดซึ่งที่ประชุมเห็นสมควรเฉพาะกรณี

การที่จะให้ออกเสียงลงคะแนนตาม (1) หรือ (2) ให้เป็นอำนาจของประธานที่จะพิจารณาเห็นสมควร เว้นแต่จะมีผู้เสนอญัตติให้ใช้วิธีใดวิธีหนึ่งดังกล่าวข้างต้น และที่ประชุมอนุมัติ และให้นำความในข้อ 4 วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 67 ลำดับการลงมตินั้น ให้ลงมติในญัตติสุดท้ายก่อนแล้วย้อนเป็นลำดับไปหาญัตติต้น แต่มิให้ถือว่าความผิดพลาดในการเรียงลำดับดังกล่าวมานี้เป็นเหตุให้ตัดการลงคะแนนและนับคะแนนเสร็จแล้วเป็นอันเสียไป

ข้อ 68 ประธานมีอำนาจสั่งให้รวมหรือแยกประเด็นพิจารณาหรือลงมติ เว้นแต่ที่ประชุมจะมีมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ 69 สมาชิกซึ่งเข้ามาในที่ประชุมระหว่างการออกเสียงลงคะแนน ในกรณีออกเสียงลงคะแนนเปิดเผย อาจลงคะแนนทางฝ่ายที่ยังนับคะแนนเสียงไม่เสร็จ หรือในกรณีออกเสียงลงคะแนนลับ อาจลงคะแนนได้ก่อนประธานสั่งให้นับคะแนนเสียง

ข้อ 70 เมื่อได้นับคะแนนเสียงแล้ว ให้ประธานประกาศมติต่อที่ประชุมทันที ถ้าเรื่องใดรัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับนี้กำหนดไว้ว่ามติจะต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงถึงจำนวนเท่าใด ก็ให้ประกาศด้วยว่าคะแนนเสียงข้างมากถึงจำนวนที่กำหนดไว้หรือไม่

ข้อ 71 การนับคะแนนเสียงครั้งใด ถ้าคณะรัฐมนตรีร้องขอให้นับใหม่ หรือสมาชิก
โดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคนให้มีการนับใหม่ ก็ให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่

การนับคะแนนเสียงใหม่นี้ดังกล่าวนั้น ให้นำวิธีดำเนินการลงคะแนนเป็นวิธี
ดังกล่าวในข้อ 65 หรือข้อ 66 ซึ่งอยู่ลำดับถัดไป แล้วแต่กรณี แต่ถ้าวิธีที่ถูกหักทวงเป็นวิธีดังกล่าว
ในข้อ 65 (4) หรือข้อ 66 (3) ให้เปลี่ยนเป็นวิธีใด ๆ ตามที่ประธานเห็นสมควร

เมื่อได้มีการนับคะแนนเสียง โดยวิธีดังกล่าวในข้อ 65 (3) หรือข้อ 66 (2)
แล้วจะขอให้มีการนับคะแนนเสียงใหม่อีกมิได้

ข้อ 72 ผู้ใดไม่มีผู้คัดค้าน ให้ประธานถามที่ประชุมว่ามีผู้เห็นเป็นอย่างอื่นหรือไม่
เมื่อไม่มีผู้เห็นเป็นอย่างอื่น ให้ถือว่าที่ประชุมลงมติเห็นชอบด้วยฉันทานั้น

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ประธานร่างพระราชบัญญัติ หรือเรื่องอื่นใดที่
รัฐธรรมนูญหรือข้อบังคับนี้กำหนดให้ที่ประชุมวินิจฉัยโดยการออกเสียงลงคะแนน

หมวด 4

กรรมการธิการ

ข้อ 73 ภายใต้บังคับมาตรา 153 ของรัฐธรรมนูญ ให้สภาตั้งคณะกรรมการสามัญ
ประจำสภายี่สิบสามคณะ แต่ละคณะประกอบด้วยกรรมการมีจำนวนสิบเจ็ดคน คือ

- (1) คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร
- (2) คณะกรรมการกิจการเยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ
- (3) คณะกรรมการการกีฬา
- (4) คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์
- (5) คณะกรรมการการคมนาคม
- (6) คณะกรรมการการคลัง การธนาคาร และสถาบันการเงิน
- (7) คณะกรรมการการต่างประเทศ
- (8) คณะกรรมการการติดตามผลการปฏิบัติตามมติของสภาผู้แทนราษฎร
- (9) คณะกรรมการการทหาร
- (10) คณะกรรมการการท่องเที่ยวและการกีฬา
- (11) คณะกรรมการการปกครอง

- (12) คณะกรรมการการพลังงาน
- (13) คณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน
- (14) คณะกรรมการการแรงงานและสวัสดิการสังคม
- (15) คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- (16) คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
- (17) คณะกรรมการการศึกษา
- (18) คณะกรรมการการเศรษฐกิจ
- (19) คณะกรรมการการสาธารณสุข
- (20) คณะกรรมการการสิ่งแวดล้อม
- (21) คณะกรรมการการอุตสาหกรรม
- (22) คณะกรรมการนโยบายและติดตามผลงานงบประมาณรายจ่ายประจำปี
- (23) คณะกรรมการพิจารณาเปิดเผยรายงานการประชุมลับ และตรวจรายงาน

การประชุม

หากมีความจำเป็นสภาจะตั้งคณะกรรมการสามัญประจำสภาคณะอื่นเพิ่มขึ้นอีกเมื่อใดก็ได้ สมาชิกคนหนึ่งจะดำรงตำแหน่งกรรมการสามัญประจำสภาได้ไม่เกินสองคณะ

ข้อ 74 การเลือกตั้งคณะกรรมการ สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิเสนอชื่อได้โดยไม่จำกัดจำนวน การเสนอนั้นต้องมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่าห้าคน

การเลือกตั้งคณะกรรมการวิสามัญ ให้ตั้งจากบุคคลที่คณะรัฐมนตรีเสนอชื่อ มีจำนวนไม่เกินหนึ่งในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด จำนวนนอกจากนั้นให้ที่ประชุมเลือกจากรายชื่อที่สมาชิกเสนอ

การออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งกรรมการให้เป็นไปตามวิธีที่ประธานกำหนด

ข้อ 75 การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม

มติของที่ประชุมต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ข้อ 76 การประชุมคณะกรรมการ ให้นำข้อบังคับนี้เฉพาะที่เกี่ยวกับการประชุมสภามาใช้บังคับโดยอนุโลม

ให้คณะกรรมการแต่ละคณะเลือกตั้งประธาน รองประธาน เลขานุการ ผู้ช่วย เลขานุการ โฆษกและผู้ช่วยโฆษก จากกรรมการในคณะนั้น ๆ

ประธานคณะกรรมการสามัญประจำสภาแต่ละคณะ จะต้องมีความตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของแต่ละพรรคการเมืองหรือกลุ่มพรรคการเมืองที่มีอยู่ในสภาผู้แทนราษฎร

คณะกรรมการมีอำนาจตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาปัญหาใด ๆ ตามแต่จะมอบหมายไว้

ข้อ 77 การเรียกเอกสารจากบุคคลใดๆ หรือเรียกบุคคลใดๆ มาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาอยู่ ให้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อประธานคณะกรรมการหรือผู้ทำหน้าที่แทนประธานคณะกรรมการ

ข้อ 78 สมาชิก รัฐมนตรี และผู้ซึ่งประธานของที่ประชุมอนุญัตติมีสิทธิเข้าฟังการประชุมคณะกรรมการ ในกรณีประชุมลับ ห้ามผู้มิได้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าฟังการประชุม เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากประธานคณะกรรมการ

ข้อ 79 ภายใต้งบข้อ 78 ผู้เสนอญัตติ รัฐมนตรีและผู้ซึ่งคณะรัฐมนตรีมอบหมาย มีสิทธิชี้แจงแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมคณะกรรมการได้ตลอดเรื่อง ส่วนผู้แปรญัตติมีสิทธิชี้แจงแสดงความคิดเห็นได้เฉพาะที่แปรญัตติไว้

การชี้แจงแสดงความคิดเห็นตามวรรคหนึ่ง ผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติอาจมอบหมายเป็นหนังสือให้สมาชิกอื่นกระทำแทนได้

ข้อ 80 ให้เลขานุการสภาผู้แทนราษฎรประกาศกำหนดการประชุมคณะกรรมการไว้ ณ สำนักงานเลขานุการสภาผู้แทนราษฎร และมีหนังสือนัดผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติมาชี้แจงประกอบญัตติหรือคำแปรญัตติ แล้วแต่กรณี สว่างหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน หากเรื่องใดจะก่อให้เกิดผลข้างเคียงเป็นกฎหมาย หรือเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินต้องแจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบด้วย

ข้อ 81 ถ้าผู้แปรญัตติหรือผู้รับมอบหมายไม่มาชี้แจงต่อคณะกรรมการตามนัดจนเวลาล่วงไป เกินกว่าสามสิบนาทีนับแต่เวลาที่คณะกรรมการได้เริ่มพิจารณาคำแปรญัตติใดคำแปรญัตตินั้นเป็นอันตกไป เว้นแต่คณะกรรมการจะพิจารณาเรื่องนั้นยังไม่เสร็จ

ข้อ 83 กรรมการผู้ใดไม่เห็นด้วยกับมติของคณะกรรมการในข้อใดจะส่งความเห็นของตนในข้อนั้นไว้เพื่อขอให้สภาวินิจฉัยก็ได้

ข้อ 84 เมื่อคณะกรรมการได้กระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ตามที่สภามอบหมายเสร็จแล้วให้รายงานต่อสภา

ในที่ประชุมสภา คณะกรรมการมีสิทธิแถลงชี้แจง หรือแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกระทำดังกล่าวในวาระหนึ่ง ในการนี้ คณะกรรมการจะมอบหมายให้บุคคลใด ๆ แถลงหรือชี้แจงแทนก็ได้

ข้อ 85 ถ้าคณะกรรมการเห็นว่ามิชอบสั่งเกณฑ์คณะรัฐมนตรีควรถวายหรือควรถูปฏิบัติก็ให้บันทึกข้อสั่งเกณฑ์ดังกล่าวไว้ในรายงานของคณะกรรมการเพื่อให้สภาพิจารณา

ในกรณีที่สภาเห็นด้วยกับข้อสั่งเกณฑ์ของคณะกรรมการ ให้ประธานสภาแจ้งไปยังคณะรัฐมนตรี

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหกสิบวัน นับแต่วันที่ประธานสภาส่งข้อสั่งเกณฑ์ของคณะกรรมการให้คณะรัฐมนตรีทราบ คณะรัฐมนตรีได้ปฏิบัติตามข้อสั่งเกณฑ์นั้นประการใดหรือไม่ให้ประธานสภาแจ้งให้ประชุมทราบในโอกาสแรกที่มีการประชุมสภา

ข้อ 86 ถ้ามีมติของสภาให้คณะกรรมการใดกระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาเรื่องใดให้เสร็จภายในกำหนด และคณะกรรมการนั้นกระทำกิจการหรือพิจารณาสอบสวนหรือศึกษาจะไม่เสร็จภายในเวลาที่กำหนด ประธานคณะกรรมการต้องรายงานให้ประธานสภาทราบโดยด่วน

ในกรณีดังกล่าวตามวาระหนึ่ง ถ้าอยู่ในระหว่างสมัยประชุมให้ประธานสภารีบเสนอต่อที่ประชุม และที่ประชุมอาจลงมติให้ขยายเวลาที่กำหนดไว้หรือให้ตั้งคณะกรรมการใหม่แทนคณะเดิมหรือให้ดำเนินการอย่างอื่นสุดแต่ที่ประชุมจะเห็นสมควร แต่ด้านนอกสมัยประชุม ก็ให้ประธานสภา มีอำนาจอนุญาตให้ขยายเวลาที่กำหนดไว้ได้ตามที่พิจารณาเห็นสมควร แล้วแจ้งให้สภาทราบภายหลัง

ข้อ 87 กรรมการพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (1) อายุของสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลงหรือมีการยุบสภาผู้แทนราษฎร
- (2) ตาย
- (3) ลาออก
- (4) มีการตั้งคณะกรรมการใหม่แทนคณะเดิม
- (5) สภามีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- (6) ขาดประชุมสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และมีได้แจ้งเป็นหนังสือ

ให้ประธานคณะกรรมการทราบ

ข้อ 88 ในกรณีที่ดินแห่งกรรมการในคณะกรรมการใดว่างลง ให้ประธานคณะกรรมการแจ้งต่อประธานสภา เพื่อขอให้สภาตั้งซ่อม

หมวด 5

การเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ

ข้อ 89 ให้มีสารบบลงวันที่สภาส่งร่างพระราชบัญญัติไปยังวุฒิสภา และวันที่สภาได้รับร่างพระราชบัญญัติคืนจากวุฒิสภา

ข้อ 90 ร่างพระราชบัญญัติต้องแบ่งเป็นมาตรา และต้องมีบันทึกประกอบดังต่อไปนี้

- (1) หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ
- (2) เหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

หลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น ให้กำหนดโดยชัดแจ้ง

ในกรณีที่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกกฎหมายเดิม ให้ระบุมาตราที่ต้องการแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกไว้ในหลักการหรือจะระบุไว้ในเหตุผลด้วยก็ได้

ข้อ 91 ร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกเสนอต่อสภา ให้ประธานสภาทำการตรวจสอบและหากมีข้อบกพร่องให้ประธานสภาแจ้งสมาชิกนั้นทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับ

ข้อ 92 ร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงินตามความหมายที่กำหนดไว้ใน มาตรา 137 ของรัฐธรรมนูญซึ่งสมาชิกเป็นผู้เสนอนั้น ให้ประธานสภาส่งไปยังนายกรัฐมนตรีภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้นจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ในกรณีที่ประธานสภาวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นร่างพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน ให้ประธานสภาแจ้งให้สมาชิกผู้เสนอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับร่างพระราชบัญญัตินั้น

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้รับร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่งแล้ว หากไม่พิจารณารับรองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับ ให้ประธานสภาแจ้งเหตุขัดข้องให้ที่ประชุมทราบ

ข้อ 93 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นให้กระทำเป็นสามวาระตามลำดับ

ข้อ 94 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินวาระที่หนึ่ง ให้สภาพิจารณาและลงมติก่อนรับหลักการก็ได้

ในกรณีที่มีสมาชิกพิจารณาร่างพระราชบัญญัติหลายฉบับรวมกัน สภาจะลงมติรับหลักการหรือไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติแต่ละฉบับหรือทั้งหมดรวมกันก็ได้และเมื่อสภาได้มีมติรับหลักการแล้ว ให้สภาลงมติว่าจะให้ร่างพระราชบัญญัติฉบับใดเป็นหลักในการพิจารณาในวาระที่สอง

ข้อ 95 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกเป็นผู้เสนอ ถ้าคณะรัฐมนตรีขอรับร่างพระราชบัญญัตินั้นไปพิจารณาก่อนที่สภาจะลงมติตามข้อ 94 ก็ให้รอการพิจารณาไว้ก่อนเมื่อที่ประชุมอนุมัติ แต่ต้องไม่เกินหกสิบวัน

ข้อ 96 ในกรณีที่มีสมาชิกในวาระที่หนึ่ง รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติให้สภาพิจารณาในลำดับต่อไปเป็นวาระที่สอง

ข้อ 97 การพิจารณาในวาระที่สอง ให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการที่สภาตั้งหรือกรรมาธิการเต็มสภา

ตามปกติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการที่สภาตั้ง การพิจารณาโดยกรรมาธิการเต็มสภาจะกระทำได้ต่อเมื่อคณะรัฐมนตรีร้องขอ หรือเมื่อสภาเสนอญัตติโดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน และที่ประชุมอนุมัติ

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยกรรมาธิการเต็มสภานั้น สภาจะตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาปัญหาใดโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินั้นก็ได้

ข้อ 98 ในกรณีพิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยคณะกรรมการที่สภาตั้งนั้น สภาจะให้คณะกรรมการสามัญหรือคณะกรรมการวิสามัญเป็นผู้พิจารณาก็ได้

ข้อ 99 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติขึ้นคณะกรรมการที่สภาตั้ง สมาชิกผู้ใดเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติ ก็ให้เสนอคำแปรญัตติล่วงหน้าเป็นหนังสือต่อประธานคณะกรรมการภายในกำหนดเจ็ดวันถัดจากวันที่สภารับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติ เว้นแต่สภาจะได้กำหนดเวลาแปรญัตติสำหรับพระราชบัญญัตินั้นไว้เป็นอย่างอื่น

การแปรญัตติ โดยปกติต้องแปรเป็นรายมาตรา

การแปรญัตติเพิ่มมาตราขึ้นใหม่หรือตัดทอนหรือแก้ไขมาตราเดิม ต้องไม่ขัดกับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัตินั้น

ข้อ 100 เมื่อคณะกรรมการการได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติเสร็จแล้ว ให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินั้น โดยแสดงร่างเดิมและการแก้ไขเพิ่มเติม พร้อมทั้งรายงานต่อประธานสภา รายงานนั้นอย่างน้อยต้องระบุว่าได้มีหรือไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมในมาตราใดบ้าง และถ้ามีการแปรญัติ มติของคณะกรรมการเกี่ยวกับความแปรญัตินั้นเป็นประการใด หรือมีการสงวนความแปรญัติของผู้แปรญัติ หรือมีการสงวนความเห็นของกรรมการ ก็ให้ระบุไว้ในรายงานด้วย

ข้อ 101 เมื่อประธานสภาได้รับร่างพระราชบัญญัติและรายงานของคณะกรรมการตามข้อ 100 แล้ว ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมภายในสิบวัน

ข้อ 102 ในกรณีที่สภามีมติให้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติโดยกรรมการเต็มสภา ให้ถือว่าสมาชิกทุกคนในที่ประชุมประกอบกันเป็นคณะกรรมการและประธานของที่ประชุมมีฐานะเป็นประธานคณะกรรมการด้วย

การพิจารณาโดยกรรมการเต็มสภา เป็นทั้งการพิจารณาชั้นกรรมการ และการพิจารณาของสภาในวาระที่สองเรียงตามลำดับมาตรารวมกันไป

ข้อ 103 ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วให้สภาพิจารณาเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คําบรรยาย แล้วพิจารณาเรียงตามลำดับมาตรา และให้อภิปรายได้เฉพาะถ้อยคําหรือข้อความที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม หรือผู้แปรญัติสงวนความแปรญัติ หรือที่กรรมการสงวนความเห็นไว้ ทั้งนี้ เว้นแต่ที่ประชุมจะลงมติเป็นอย่างอื่น

ข้อ 104 เมื่อได้พิจารณาครั้งนี้สมาชิกอาจขอแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคําได้แต่จะขอแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อความไม่ได้ นอกจากเนื้อความที่เห็นว่ายังขัดแย้งกันอยู่

ข้อ 105 เมื่อได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัตินวาระที่สองเสร็จแล้ว ให้สภาพิจารณาเป็นวาระที่สาม

ข้อ 106 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินวาระที่สามไม่มีการอภิปราย และให้ที่ประชุมลงมติว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ

ข้อ 107 ในกรณีที่สภาลงมติในวาระที่หนึ่งไม่รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติก็ดี หรือลงมติในวาระที่สามไม่เห็นชอบก็ดี ร่างพระราชบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป

ข้อ 108 ร่างพระราชบัญญัติใดต้องยับยั้งไว้โดยบทบัญญัติมาตรา 141 ของรัฐธรรมนูญ เมื่อกำหนดเวลาตามมาตรา 142 ของรัฐธรรมนูญได้ล่วงพ้นไป ประธานอาจขอปรึกษาที่ประชุม หรือสมาชิกอาจเสนอญัตติให้ยกร่างพระราชบัญญัตินั้นพิจารณาใหม่ได้

ข้อ 109 ในกรณีที่สภามีมติในวาระที่สามเห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัติใด ให้ประธานสภาดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นต่อวุฒิสภาต่อไป

ข้อ 110 ในกรณีที่วุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติที่ได้เสนอไปตามข้อ 109 ให้ประธานสภาดำเนินการเพื่อให้สภากำหนดจำนวนและตั้งกรรมาธิการร่วมกัน

เมื่อสภาได้กำหนดจำนวนและตั้งกรรมาธิการร่วมกันแล้ว ให้ประธานสภาแจ้งไปยังวุฒิสภา

เมื่อคณะกรรมาธิการร่วมกันได้รายงานและเสนอร่างพระราชบัญญัติที่ได้พิจารณาแล้ว ให้สภาพิจารณาลงมติว่า เห็นชอบหรือไม่เห็นชอบด้วยร่างพระราชบัญญัตินั้น

หมวด 6

การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ 111 การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติม ให้ยื่นข้อบังคับว่าด้วยการเสนอและการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติมาซึ่งบังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ วันแต่การพิจารณาการออกเสียงและการลงมติต้องเป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 211 ของรัฐธรรมนูญ

ข้อ 112 การพิจารณาในวาระที่สอง ให้ที่ประชุมตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญขึ้นคณะหนึ่งเพื่อพิจารณามีจำนวนไม่เกินสี่สิบห้าคน และกรรมาธิการที่แต่ละสภาตั้งจะต้องมีจำนวนตามหรือใกล้เคียงกับอัตราส่วนของจำนวนสมาชิกของแต่ละสภา

หมวด 7

การตั้งกระทู้ถาม

ข้อ 113 การตั้งกระทู้ถาม ให้เสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภา โดยมีข้อความเป็นคำถามในข้อเท็จจริงหรืออธิบาย

ข้อเท็จจริงที่อ้างประกอบกระทู้ถาม ต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ตั้งกระทู้ถามรับรองว่าถูกต้อง แม้ไม่ได้ยืนยันรับรองไว้ในกระทู้ถามก็ตาม และถ้าจำเป็นจะต้องมีคำชี้แจงประกอบก็ให้ระบุแยกเป็นส่วนหนึ่งต่างหาก

คำถาม ข้อเท็จจริงที่อ้าง ตลอดจนคำชี้แจงประกอบ ต้องไม่พุ่มเฟือย วนเวียนซ้ำซาก หรือมีลักษณะเป็นการอภิปราย

ข้อ 114 ระบุคำถามแต่ละกระทู้ นั้น ให้ตั้งถามและซักถามได้เฉพาะคนเดียว

ข้อ 115 ระบุคำถามต้องไม่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

- (1) เป็นเชิงประชด เสียดสีหรือกลั่นแกล้งใส่ร้าย
- (2) เคลือบคลุมหรือเข้าใจยาก
- (3) เป็นเรื่องที่ได้ตอบแล้วหรือชี้แจงแล้วว่าไม่ตอบ
- (4) เป็นการหาข้อหาความเห็น
- (5) เป็นปัญหาข้อกฎหมาย
- (6) เป็นเรื่องที่ไม่มีความสำคัญ
- (7) เป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลใด ๆ เว้นแต่ที่เกี่ยวกับการรายงานในหน้าที่ราชการ

ข้อ 116 ระบุคำถามตามข้อ 115 (3) นั้น จะตั้งคำถามขึ้นมาใหม่ได้ ในเมื่อมีสาระสำคัญต่างกันหรือพฤติการณ์ในขณะที่มีคำถามครั้งนั้นได้เปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อตั้งคำถามครั้งก่อน

ข้อ 117 กรณีที่เกี่ยวกับประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน หรือเหตุฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันจะรักษาความปลอดภัยหรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ หรือกระทบกระเทือนต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดี หรือเสรีภาพของประชาชนอย่างร้ายแรงหรือกระทบกระเทือนต่อสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นเรื่องที่รัฐมนตรีควรจะต้องรีบชี้แจงหรือดำเนินการโดยทันที จะตั้งเป็นคำถามกรณีเร่งด่วนก็ได้

ข้อ 118 ให้เป็นอำนาจของประธานสภาที่จะวินิจฉัยว่าคำถามใดที่สมาชิกตั้งถามมาเป็นหรือไม่เป็นคำถามตามข้อ 113 ข้อ 115 ข้อ 116 ข้อ 117 หรือวินิจฉัยว่าจะให้ตอบในราชกิจจานุเบกษาหรือตอบในที่ประชุมสภาตามมาตรา 149 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ

การวินิจฉัยดังกล่าวในวรรคหนึ่งเป็นประการใด ให้เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแจ้งให้ผู้ตั้งคำถามทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำถามนั้น

ข้อ 119 ให้ประธานสภาจัดส่งคำถามซึ่งได้วินิจฉัยแล้วว่าให้ตอบในราชกิจจานุเบกษาหรือในที่ประชุมสภาตามข้อ 118 ไปยังรัฐมนตรีผู้เกี่ยวข้อง

ในกรณีที่เป็นการตั้งคำถามที่ต้องตอบในราชกิจจานุเบกษา ให้ประธานสภาแจ้งรัฐมนตรีผู้เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตอบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีได้รับคำถามนั้น และหากรัฐมนตรีได้ตอบแล้วในราชกิจจานุเบกษา หรือมีเหตุขัดข้องไม่ตอบภายในกำหนดเวลาดังกล่าวให้ประธานสภาแจ้งให้ผู้ตั้งคำถามทราบ

ในกรณีที่เป็นกระทู้ถามที่ต้องตอบในที่ประชุมสภา ให้บรรจผู้เข้าระเบียบวาระการประชุมภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ส่งไปตามวรรคหนึ่ง และให้แจ้งรัฐมนตรีผู้เกี่ยวข้องไปด้วยว่าจะกำหนดให้ผู้ตั้งกระทู้ถามถามเรื่องนั้นในการประชุมครั้งใด การกำหนดเวลาดังกล่าวให้ประธานสภาคำนึงถึงความสำคัญของเหตุการณ์และความสนใจของประชาชน ซึ่งควรจะได้ทราบโดยปัจจุบันนั้นเป็นหลักพิจารณา หากประธานสภาไม่อาจบรรจุกระทู้ถามเข้าระเบียบวาระการประชุมได้ภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้แจ้งเหตุขัดข้องให้ที่ประชุมและผู้ตั้งกระทู้ถามทราบ

ข้อ 120 เมื่อถึงระเบียบวาระกระทู้ถามให้ประธานอนุญาตให้ถามตามลำดับ

ข้อ 121 ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิถอนกระทู้ถามได้

เมื่อถึงระเบียบวาระกระทู้ถามของผู้ใด ถ้าผู้ตั้งกระทู้ถามไม่ถามหรือไม่อยู่ในที่ประชุมให้ถือว่ากระทู้ถามนั้นตกไป

ข้อ 122 การตอบกระทู้ถามของรัฐมนตรีให้หน้าข้อ 113 วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อรัฐมนตรีได้ตอบแล้ว ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิซักถามได้อีกสามครั้ง เว้นแต่จะขอซักถามต่อไปเพราะคำตอบยังไม่หมดประเด็น และประธานอนุญาต

ในการซักถามนั้น ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิที่จะชี้แจงเหตุผลในที่ประชุมและให้กำหนดว่าจะตอบได้เมื่อใด

ข้อ 124 การประชุมครั้งหนึ่ง ๆ ให้บรรจุกระทู้ถามได้ไม่เกินห้ากระทู้ แต่ถ้าหากมีกรณีจำเป็นหรือเร่งด่วน ประธานสภาจะได้บรรจุกระทู้ถามเกินกว่าห้ากระทู้ก็ได้

ข้อ 125 การประชุมครั้งหนึ่ง ๆ มิให้ผู้ตั้งกระทู้ถามคนเดียวถามเกินกว่าหนึ่งกระทู้ เว้นแต่ไม่มีกระทู้ถามของสมาชิกอื่นเหลืออยู่

ข้อ 126 กระทู้ถามใดที่รัฐมนตรียังมิได้ตอบ ให้เป็นอันระงับไปเมื่อคณะรัฐมนตรีทั้งคณะพ้นจากตำแหน่ง

หมวด 8

การแถลงนโยบายและการเปิดอภิปรายทั่วไป

ส่วนที่ 1

การแถลงนโยบาย

ข้อ 127 เมื่อคณะรัฐมนตรีขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาตามมาตรา 165 ของรัฐธรรมนูญให้ประธานสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

เมื่อคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาแล้ว ให้ประธานดำเนินการให้สมาชิกซักถามและอภิปรายรวมกัน เว้นแต่ที่ประชุมได้มีมติให้ซักถามและอภิปรายเป็นประเด็น ๆ ไป

ข้อ 128 สมาชิกมีสิทธิจะซักถามและอภิปรายทั้งในทางสนับสนุน และคัดค้านในเรื่องความเหมาะสมของนโยบายและความสามารถที่จะบริหารให้สำเร็จผลตามนโยบาย

ในการนี้ สมาชิกอาจซักถามและอภิปรายถึงแผนการปฏิบัติและวิธีการที่ปฏิบัติตนนโยบายนั้น ๆ ด้วยก็ได้

ข้อ 129 เฉพาะแต่คณะรัฐมนตรีเท่านั้นที่มีสิทธิจะอภิปรายตอบข้อซักถามหรือข้อคัดค้านของสมาชิก

เพื่อความสะดวก รัฐมนตรีจะตอบสมาชิกที่ซักถามหรือคัดค้านทีละคนเป็นลำดับไป หรือจะรวบรวมตอบครั้งละหลายคนก็ได้

ข้อ 130 ในการอภิปรายนั้นนอกจากที่กำหนดไว้บางส่วนนี้แล้วให้หน้าความในหมวด 3 ส่วนที่ 3 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ 2

การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อฟังความคิดเห็นของสมาชิก

ข้อ 131 เมื่อนายกรัฐมนตรีขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมรัฐสภาตามมาตรา 167 ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

สมาชิกทุกคนมีสิทธิอภิปรายให้ความคิดเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินแก่คณะรัฐมนตรีตามที่ขอให้มีการเปิดอภิปรายทั่วไป

ข้อ 132 การอภิปรายให้เป็นอันยุติเมื่อคณะรัฐมนตรีร้องขอหรือเมื่อสมาชิกเสนอญัตติ
ให้ปิดอภิปรายโดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน และที่ประชุมอนุมัติ

ข้อ 133 ในการอภิปรายนั้น นอกจากที่ได้กำหนดไว้ในส่วนนี้แล้ว ให้หน้าความในหมวด
3 ส่วนที่ 3 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ส่วนที่ 3

การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ

ข้อ 134 เมื่อสมาชิกมีความประสงค์จะเสนอญัตติขอให้เปิดอภิปรายทั่วไปตามมาตรา
150 ของรัฐธรรมนูญ ให้ยื่นต่อประธานสภาเป็นหนังสือแสดงว่า จะเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติ
ไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะในเรื่องใดบ้าง

เมื่อประธานสภาได้รับญัตติพรรคหนึ่งแล้ว ให้รีบแจ้งไปยังนายกรัฐมนตรี และให้
บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมเป็นเรื่องด่วน

ข้อ 135 การอภิปรายในญัตติตามความในข้อ 134 นั้น สมาชิกย่อมกระทำได้ทั้ง
ในทางสนับสนุนหรือคัดค้าน

ข้อ 136 การตอบข้อซักถามให้หน้าความในข้อ 129 พรรคสอง มาใช้บังคับ และใน
การอภิปรายนั้น นอกจากที่กำหนดไว้ในส่วนนี้แล้วให้หน้าความในหมวด 3 ส่วนที่ 3 มาใช้บังคับ
โดยอนุโลม

หมวด 9

การแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญ

ข้อ 137 การแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญจากผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ดำเนินการเลือกโดย
หน้าความในข้อ 4 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด 10

การรักษาระเบียบและความเรียบร้อย

ข้อ 138 สถานที่ประชุมของสภาย่อมเป็นที่เคารพและเป็นเขตหวงห้าม ผู้เข้าไปต้องประพฤติตนให้เรียบร้อย มีสัมมาคารวะ และต้องแต่งกายตามที่ประธานสภากำหนดบุคคลอื่นที่มิใช่สมาชิกรัฐสภาหรือเจ้าหน้าที่รัฐสภา เมื่อหมดภารกิจต้องออกนอกสถานที่ประชุมของสภา

การแต่งกายของสมาชิกนั้นให้แต่งเครื่องแบบฯ หรือสากลนิยมหรือชุดพระราชทาน หรือตามที่ประธานสภากำหนด

ห้ามใช้เครื่องมือสื่อสารใด ๆ ซึ่งก่อให้เกิดการรบกวน และห้ามสูบบุหรี่ในห้องประชุมสภา

ข้อ 139 ผู้ใดฝ่าฝืนข้อบังคับนี้ ประธานมีอำนาจเตือน ห้ามปราม ให้ถอนคำพูด ห้ามพูดในเรื่องที่กำลังปรึกษากันอยู่ ให้กล่าวขอขมาในที่ประชุม หรือสั่งให้ออกไปจากที่ประชุม ครั้งนั้นโดยมีหรือไม่มีกำหนดเวลาก็ได้

ในกรณีที่ประธานสั่งให้ผู้ใดออกจากที่ประชุม หากผู้นั้นขัดขืน ประธานมีอำนาจสั่งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ให้นำตัวออกจากสถานที่ประชุม หรือออกไปให้พ้นบริเวณสภา

คำสั่งของประธานตามข้อนี้ ผู้ใดจะโต้แย้งมิได้

ข้อ 140 การรักษาระเบียบและความสงบเรียบร้อยในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอกที่จะเข้ามาในที่ประชุมสภาหรือบริเวณสภาหรือเข้าฟังการประชุมของสภา ตลอดจนมารยาทของบุคคลเช่นว่านั้นและการโฆษณาข้อความเกี่ยวกับการประชุมปรึกษาของสภา ให้เป็นไปตามระเบียบที่ประธานสภาวางไว้

หมวด 11

บทสุดท้าย

ข้อ 141 ถ้าประธานขอปรึกษา หรือสมาชิกเสนอญัตติโดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน ให้ห้คำชี้แจงข้อบังคับข้อหนึ่งข้อใดทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว เฉพาะกรณีหากที่ประชุมอนุมัติก็ให้ห้คำชี้แจงได้

ข้อ 142 ภายใต้บังคับมาตรา 155 ของรัฐธรรมนูญ ถ้ามีปัญหาที่จะต้องตีความ ข้อบังคับนี้ให้เป็นอำนาจของสภาที่จะวินิจฉัย และเมื่อที่ประชุมได้ลงมติวินิจฉัยโดยคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเป็นประการใดแล้ว ให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นเป็นเด็ดขาด การขอให้ที่ประชุมวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง อาจกระทำได้โดยประธานขอปรึกษาหรือ สมาชิกเสนอญัตติโดยมีสมาชิกรับรองไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

ข้อ 143 การขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับนี้ ต้องเสนอเป็นญัตติโดยมีสมาชิกรับรอง ไม่น้อยกว่ายี่สิบคน

การเสนอและพิจารณาญัตติดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้หน้าข้อบังคับว่าด้วยการเสนอและการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติมาซึ่งบังคับโดยอนุโลม

ข้อ 144 ในกรณีที่สมาชิกร้องขอให้ความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการ ประกาศเรียกประชุมรัฐสภาตามมาตรา 131 ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานสภาความกราบบังคมทูลภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับความร้องขอ

เมื่อได้มีพระบรมราชโองการประกาศเรียกประชุมรัฐสภาแล้ว ให้แจ้งประธาน วุฒิสภาและคณะรัฐมนตรีทราบ

ข้อ 145 ในกรณีมีเรื่องที่สภาจะต้องพิจารณาเกี่ยวกับการอนุญาตหรือไม่อนุญาตให้มีการจับกุมหรือคุมขัง หรือหมายเรียกตัวสมาชิกไปทำการสอบสวนในฐานะเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา ในระหว่างสมัยประชุมตามมาตรา 133 วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ หรือในกรณีมีเรื่องที่สภา จะต้องพิจารณาอนุญาตหรือไม่อนุญาต ให้มีการพิจารณาคดีอาญาที่สมาชิกถูกฟ้องในระหว่างสมัยประชุมตามมาตรา 134 ของรัฐธรรมนูญ ให้ประธานสภาบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุม เป็นเรื่องด่วน

ข้อ 146 ในกรณีที่ประธานสภาได้ดำเนินการตามมาตรา 133 วรรคสอง หรือ มาตรา 135 ของรัฐธรรมนูญแล้ว ให้ประธานสภาแจ้งให้สภาทราบในโอกาสแรกที่มีการประชุมสภา

บทเฉพาะกาล

ข้อ 147 ข้อบังคับนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการใดที่ได้กระทำเสร็จไปแล้ว ก่อนใช้ข้อบังคับนี้ ส่วนการใดที่ยังกระทำค้างอยู่ให้ดำเนินการต่อไปตามข้อบังคับที่ใช้อยู่ก่อนวันใช้ข้อบังคับนี้

ข้อ 148 ให้กรรมการในคณะกรรมการสามัญประจำสภาทุกคนพ้นจากตำแหน่งกรรมการเมื่อมีการตั้งกรรมการสามัญตามข้อ 73 แล้ว เว้นแต่คณะกรรมการสามัญประจำสภาคณะใดมีการใดที่ยังกระทำค้างอยู่ให้ดำเนินการต่อไปจนกว่าจะแล้วเสร็จ

ข้อ 149 เมื่อข้อบังคับนี้ใช้บังคับแล้ว หากยังไม่มีการประกาศรัฐสภาแบ่งส่วนราชการของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภาใช้บังคับ ข้อบังคับนี้ที่ใดที่อ้างถึงสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หรือเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ให้หมายถึงสำนักงานเลขาธิการรัฐสภาหรือเลขาธิการรัฐสภา แล้วแต่กรณี จนกว่าจะมีประกาศรัฐสภาแบ่งส่วนราชการดังกล่าว

ข้อ 150 ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อบังคับการประชุมของรัฐสภา ซึ่งได้ตราขึ้นตามมาตรา 157 ของรัฐธรรมนูญ ให้ใช้บทบัญญัติในหมวด 6 การพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมข้อ 111 และข้อ 112 หมวด 8 การแถลงนโยบายและการเปิดอภิปรายทั่วไปเฉพาะในส่วนที่ 1 การแถลงนโยบาย ข้อ 127 ถึงข้อ 130 และส่วนที่ 2 การเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อฟังความคิดเห็นของสมาชิก ข้อ 131 ถึงข้อ 133 และเป็นอันยกเลิกเมื่อได้มีบทบัญญัติดังกล่าวขึ้นใช้บังคับในข้อบังคับการประชุมของรัฐสภาแล้ว

ประกาศ ณ วันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2535

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(ลงชื่อ) อาทิตย์ อุไรรัตน์

(นายอาทิตย์ อุไรรัตน์)

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ภาคผนวก ข

รายชื่อคณะกรรมการกิจการสำัญสภาผู้แทนราษฎรชุดรัฐบาลนายชวน หลีกภัย*

1. คณะกรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร

1. นายเจริญ คันธวงศ์	ประธานคณะกรรมการ
2. นายมนตรี ด่านไพบูลย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. นายจำลอง ครุฑขุนทด	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
4. นายประกิจ พลเดช	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
5. นายปรีชา สุวรรณทัต	เลขานุการคณะกรรมการ
6. นายเจริญ จรรย์โกมล	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการคนที่หนึ่ง
7. นายมานะ มหาสุวีระชัย	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการคนที่สอง
8. นายวราเทพ รัตนากร	โฆษกคณะกรรมการ
9. นายพินิจ จันท์สมบูรณ์	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
10. นายสมพงษ์ สุกุภอรรด	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สอง
11. นายเกษม รุ่งชนเกียรติ	
12. นายดุสิต โรสถิตธา	
13. นายทศพล สังขทรัพย์	
14. นายธานี ยี่สาร	
15. นายนิพนธ์ บุญญามณี	
16. ว่าที่ร้อยตรี ไพโรจน์ สุวรรณฉวี	
17. นายยิ่งพันธ์ มนะสิการ	

* ข้อมูลรายชื่อคณะกรรมการกิจการสำัญสภาผู้แทนราษฎรคณะต่าง ๆ ได้ทำการสำรวจ
ครั้งสุดท้ายเมื่อเดือน กันยายน 2537

2. คณะกรรมการกิจการเยาวชน สตรีและผู้สูงอายุ

1. นายประวิช นิลวัชรมณี	ประธานคณะกรรมการ
2. นายบุญเสริม ถาวรกุล	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. นายไชยา พรหมา	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
4. นายประเทือง ปานลักษณ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
5. นายวิทยา แก้วภราดัย	เลขานุการคณะกรรมการ
6. นายชินวรณ์ บุญยเกียรติ	เลขานุการคณะกรรมการ
7. นายสมพันธ์ กัลยาวิชัย	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
8. นางนิภา พริ้งสุลกะ	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
9. นางปวีณา หงสกุล	โฆษกคณะกรรมการ
10. นางวาณี หาญสวัสดิ์	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
11. นายนิพนธ์ อินทรสมบัติ	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สอง
12. นางอรดี สุทธิศรี	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สาม
13. นายจางงศ์ โพธิสาร	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
14. นายชูชัย มุ่งเจริญพร	
15. นายวาสิต พัยคมบุตร	
16. นายสุรศักดิ์ บัวขาว	
17. นายเสกสรร แสนภูมิ	

3. คณะกรรมการการกีฬา

1. นายชุมพล กาญจนะ	ประธานคณะกรรมการ
2. นายภิญโญ นิโรจน์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. นายสมชาย สาคิษฐ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
4. นายอรรถพล สรสุชาติ	เลขานุการคณะกรรมการ
5. นายอิทธิ ศิริลักษณ์	ผู้ช่วย เลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
6. พันตำรวจโท สานิตย์ สุรัมย์	ผู้ช่วย เลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
7. นายจักรพันธ์ ยมจินดา	โฆษกคณะกรรมการ
8. นายบุญช่วย ภูจินาพันธ์	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
9. นายวราเทพ รัตนากร	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สอง
10. นายบุญขง วิสมหมาย	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
11. นายพูนสวัสดิ์ มูลศาสตรสาทร	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
12. นายเชียร มรินทร์ทัต	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
13. นายวิทยา เทียนทอง	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
14. นายพงษ์อุดม ตรีสุจี	
15. นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย	
16. นายสันทัต จีนาภักดิ์	
17. นายอานาจ ชนะวงศ์	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์

1. นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ	ประธานคณะกรรมการ
2. นายจันทวงศ์ โพธิ์สาร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. นายตรีพล เจาะจิตต์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
4. นายสมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
5. นางอรดี สุทศศรี	เลขานุการคณะกรรมการ
6. นายนิพนธ์ ชาราภูมิ	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
7. นายเทิดภูมิ ใจดี	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
8. นายมอนอินทร์ รินคำ	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สาม
9. นายท่าสูง ประภากรแก้วรัตน์	โฆษกคณะกรรมการ
10. นายบรรจง รมย์ตจิรนนท์	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
11. นายคณัยฤทธิ์ วัชรารณ	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สอง
12. นายฉลาด ขามช่วง	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สาม
13. พันจ่าอากาศเอก เต็ดดวงตอกรัก คู่่มชนะ	
14. นายศิโรชัย น้อยปรี	
15. นายสมุท มงคลกิติ	
16. นายสันติ ชัยวิรัตน์	
17. นายอนุรักษ์ จูรีมาศ	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. คณะกรรมการการคมนาคม

1. นายสมัคร สุนทรเวช	ประธานคณะกรรมการ
2. นายเพติมชัย สะสมทรัพย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. นายชัชวาลย์ ชมภูแดง	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
4. นายสฤต สันติเมทนีดล	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
5. นายอร่าม ไร่หิ่วระ	เลขานุการคณะกรรมการ
6. นายฐชาติ หาญสวัสดิ์	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
7. นายสมบูรณ์ วันไชยชนวงศ์	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
8. นายสุวัฒน์ ธรรมเพชร	โฆษกคณะกรรมการ
9. นายวีระ บัณฑิตวิวัฒน์	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
10. นายเอี่ยม ทองใจสด	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สอง
11. พลตำรวจตรี วุฒิ สุโกศล	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สาม
12. นายธำรงค์ แสงสุริยจันทร์	
13. นายไพรัช นุชิต	
14. นายमुख สุไลมาน	
15. นายวาสิต พัยคมนตรี	
16. นายวิทยา ศรีจันทร์	
17. นายวินัย เสนเนียม	

6. คณะกรรมการการคลัง การธนาคาร และสถาบันการเงิน

1. นายจองชัย เทียงธรรม	ประธานคณะกรรมการ
2. นายปรีชา สุวรรณทัต	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. นายสมาน ชมภูเทพ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
4. นายเรวัต สิริบุญกุล	เลขานุการคณะกรรมการ
5. นายรัชชัย ศรีลาภ	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
6. นายสุรพร ดนัยตั้งตระกูล	โฆษกคณะกรรมการ
7. นายอุดมเดช รัตนเสถียร	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ
8. นายกอร์ปศักดิ์ สภาวสุ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
9. นายสัมพันธ์ เลิศนุวัฒน์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
10. นายชาญชัย ปทุมารักษ์	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
11. นายคณิน บุญสุวรรณ	
12. นายเฉลิมชัย เอี่ยมสกุล	
13. นายประศาสตร์ ทองปากน้ำ	
14. นายวิฑูรย์ วงษ์ไกร	
15. นางสุดารัตน์ เกยุราพันธุ์	
16. นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	
17. นายอานวย ปะติเส	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7. คณะกรรมการการต่างประเทศ

1. นายกระแส ชนะวงศ์	ประธานคณะกรรมการ
2. ร้อยตรี ประพาส ลิมปะพันธุ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. พันตรีสีห์พนม วิจิตรวสาร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
4. นายบุรินทร์ หิรัญบูรณะ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
5. นางสาวพูนสุข โสภะโชติ	เลขานุการคณะกรรมการ
6. นายภูมินทร์ ลีธีระประเสริฐ	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
7. นายสมคิด นวลเปียน	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
8. นายสุธรรม แสงประทุม	โฆษกคณะกรรมการ
9. ร้อยโท กุเทพ ไสกระจำง	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
10. นายเสกสรร แสนภูมิ	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สอง
11. นายยชนิต ไตรวุฒิ	
12. นายชานินทร์ ใจสมุทร	
13. นายพงษ์อุดม ตรีสุชี	
14. นายไพศาล ยิ่งสมาน	
15. นายสมเกียรติ ฉันทวานิช	
16. นายสุรเชษฐ์ แวอาแซ	
17. นายเอกพร รักความสุข	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8. คณะกรรมการการติดตามผลการปฏิบัติตามมติของสภาผู้แทนราษฎร

1. นายสงสุข ภัคเกษม	ประธานคณะกรรมการ
2. นายเจริญ เขาวนไพบรุษ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. นายอำนาจ เฟ่งจิตต์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
4. นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
5. นายเนวิน ชิดชอบ	เลขานุการคณะกรรมการ
6. นายวิทยา ศรีจันทร์	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
7. นายประเสริฐ มงคลศิริ	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
8. นายโหวาท จุลโคตร	โฆษกคณะกรรมการ
9. นายบณวัตร เลี้ยงพองพันธุ์	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
10. นายไชยา พรหมา	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สอง
11. นายทศพล สังขทรัพย์	
12. ร้อยตรี นฤมล ธนิกุล	
13. นายประสพ บุษราคัม	
14. นายมณฑล ไกรวัตนุสสรณ์	
15. นายวิรัช รัตนเศรษฐ	
16. นายสมุทร มงคลกิติ	
17. นายอุดมเดช รัตนเสถียร	

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

9. คณะกรรมการการทหาร

1. พลเอก อาทิตย์ กำลังเอก ประธานคณะกรรมการ
2. พลเรือโท โรช วิกิตภูมิประเทศ รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. นายกมล จิระพันธุ์วณิช รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
4. นายสุพัฒน์ ธรรมเพชร รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
5. นายยุทธ อังกินันท์ เลขานุการคณะกรรมการ
6. ร้อยตรี (หญิง)พนิดา เกษมมงคล ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
7. นายรารี มามะ ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
8. นายวิรัตน์ ตยางคนนท์ โฆษกคณะกรรมการ
9. นายอำนาจ ชนะวงศ์ ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
10. นายนิพนธ์ ธาราภูมิ ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สอง
11. นายदनัยฤทธิ์ วัชรารักษ์
12. นาวาโทเดชา สุขารมณ์
13. นายบุญทรง วงศ์กวี
14. นายพิเชษฐ พันธุ์วิชาติกุล
15. นายไพโรจน์ โล่ห์สุนทร
16. นายเรืองวิทย์ ลิกค์
17. นายอรรถสิทธิ์ ทรัพย์สิทธิ์

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

10. คณะกรรมการการท่งเที่ยว

1. นาวาโท เตชา สุขารมณั์	ประธานคณะกรรมการ
2. นายถาวร ตริรัตน์ณรงค์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
3. นายสุรพล เกียรติไชยากร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
4. นายวิรัช ร่มเย็น	เลขานุการคณะกรรมการ
5. นางวาณี หาญสวัสดิ์	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
6. นายอลงกรณ์ พลบุตร	โฆษกคณะกรรมการ
7. นายสนธยา คุณปลื้ม	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ
8. ว่าที่ร้อยตรี ไพโรจน์ สุวรรณฉวี	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
9. นายแสวง ฤกษ์จรัล	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
10. นายพงษ์พัฒน์ ชีรประเทืองกุล	
11. นายมานพ จรัสดารงนิตย์	
12. พันตำรวจโท วิจิตร สุวิทย์	
13. นายวิชัย ชัยจิตวณิชกุล	
14. นายวิเศษ ใจใหญ่	
15. นายสุชาติ แก้วนาโพธิ์	
16. นายสำเร็จ ภูนิคม	
17. นายอภิชาติ ตีรสวัสดิ์ชัย	

11. คณะกรรมการการปกครอง

1. นายกรีช กงเพชร	ประธานคณะกรรมการ
2. นายชัย ชิตชอบ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. นายโสภณ เพชรสว่าง	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
4. นายสมชาย สุนทรวัฒน์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
5. นายอรรถสิทธิ์ ทรัพย์สิทธิ์	เลขานุการคณะกรรมการ
6. นายสุวโรช พะลัง	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
7. นายธีระวัฒน์ ศิริวันสาธิต	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
8. นายวิทยา แก้วภราดัย	โฆษกคณะกรรมการ
9. นายวิรัช ร่มเย็น	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
10. นายเอกภาพ พลซื่อ	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สอง
11. นายวิทยา เทียนทอง	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
12. นายบุญธง สงฆ์ประชา	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
13. นายพงษ์ศักดิ์ อินทรพาณิชย์	
14. นายกนก ลีมิตรกุล	
15. นายประสานต์ บุญมี	
16. พันตำรวจโท สมชาย เพศประเสริฐ	
17. นายโอวาท จุลโคตร	

12. คณะกรรมการการพลังงาน

1. นายระวี กิ่งคาวงศ์	ประธานคณะกรรมการ
2. นายชาติรี พิริยะกิจไพบูลย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. นายลาภศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
4. นายเอี่ยม ทองใจสด	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
5. ร้อยตรี นุกุล ธนิกุล	เลขานุการคณะกรรมการ
6. นายมนัส เสงยสมาก	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
7. นายสมบูรณ์ ทองบุราณ	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
8. นายเอกภาพ พลซื่อ	โฆษกคณะกรรมการ
9. นายวิรัตน์ ตยางคนนท์	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
10. นายทรงชัย อินทรารักษ์	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สอง
11. นายประวัตติ ทองสมบูรณ์	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สาม
12. นายถวิล ฤกษ์หรราย	
13. นายมัน พัทธินัย	
14. นายวิเชียร ขาวชา	
15. นายสุรศักดิ์ บัวขาว	
16. นายอาคม เอ่งฉ้วน	
17. นายอาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา	

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

13. คณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน

1. นายนิพนธ์ วิชัยยุทธศาสตร์ ประธานคณะกรรมการ
2. นายประสพ บุษราคัม รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. นายอารีเพ็ญ อุตระสินธุ์ รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
4. นายสมชาย สุนทรวัฒน์ รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
5. นายเนวิน ชิดชอบ เลขาธิการคณะกรรมการ
6. นายเกษม รุ่งธนเกียรติ ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
7. นางสาวเสาวลักษณ์ สุริยาทิพย์ ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ คนที่สอง
8. นายวิทยา คุณปลื้ม โฆษกคณะกรรมการ
9. นายฉลาด ขามช่วง ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ
10. พลตำรวจตรี วุฒิ สุโรกศล ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
11. นายสุนทร วิลาวลัย ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
12. นายนิพนธ์ อินทรสมบัติ
13. นายประกิจ พลเดช
14. นายมอนอินทร์ รินคำ
15. นายวิวัฒน์ไชย ณ กาฬสินธุ์
16. นายสมชาย นิยมกิจ
17. นายสุทิน นพเกตุ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

14. คณะกรรมการการแรงงานและสวัสดิการสังคม

1. นายเฉลิมยศ แสนวิเศษ	ประธานคณะกรรมการ
2. นายธานี ยี่สาร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
3. นายตรีพล เจาะจิตต์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
4. พลเรือโท รัช วิภัติภูมิประเทศ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
5. นายเทิดภูมิ ใจดี	เลขานุการคณะกรรมการ
6. นายอิทธิ ศิริลักษณ์ยากร	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
7. นายวัลลภ ยังตรง	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
8. นายเจริญ จรรย์โกมล	โฆษกคณะกรรมการ
9. นายวิชัย ชัยจิตวณิชกุล	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
10. นายวิฑูรย์ วงษ์ไกร	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สอง
11. นายกฤษฎาภางค์ แก้วโรสภา	
12. นายกิตติศักดิ์ หัตถสงเคราะห์	
13. นายชานินทร์ ใจสมุทร	
14. นายนิยม วรปัญญา	
15. นายมัน พันธ์นัย	
16. นายวิเชียร ขาวขำ	
17. นายอิสสระ สมชัย	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15. คณะกรรมการการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1. นายสมพงษ์ อมรวิวัฒน์	ประธานคณะกรรมการ
2. นายระวี หิรัญชติ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. นายวิฑูรย์ นามบุตร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
4. นายปัญญา จีนาคำ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
5. นายมานะ กุสกูล	เลขานุการคณะกรรมการ
6. นายภูมิ สาระพล	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
7. นายพิษณุ พลไวย์	โฆษกคณะกรรมการ
8. นายบวร ภูจรีต	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
9. นายสมมาศ เสงส์สวัสดิ์	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สอง
10. นายเมธา เอื้ออภิญญกุล	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
11. นางเครือวัลย์ สมณะ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
12. นายประเทือง คำประกอบ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
13. นายคาร์ณ ฅ ลำพูน	
14. นายชัย ชิดชอบ	
15. นายไพศาล จันทรรักดี	
16. นายมานพ จรัสดำรงนิตย์	
17. นายรารี มามะ	

หมายเหตุ ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง ยังไม่ได้แต่งตั้ง

16. คณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

1. นายอานวย สุวรรณคีรี ประธานคณะกรรมการ
2. นายเชาวลิต สุขสวัสดิ์ รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. นายพา อักษรเสื่อ รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
4. พันตำรวจโท วิจิตร สุวิทย์ เลขานุการคณะกรรมการ
5. นางสาวเสาวลักษณ์ สุริยาทิพย์ ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
6. นายพงษ์พัฒน์ ธีรประเทืองกุล ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
7. นายศิริศักดิ์ อ่อนละมัย โฆษกคณะกรรมการ
8. นายเฉลิมชัย อุฬารกุล ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
9. นายประศาสตร์ ทองปากน้ำ ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สอง
10. นายกำชัย เรืองกาญจนเศรษฐ์
11. ร้อยโท ฤทธิเทพ ไสกระจำง
12. นายเจริญ เขาวนประยูร
13. นายดุสิต โรสภิตธา
14. นายบุญเสริม ถาวรกุล
15. นายไพศาล ยิ่งสมาน
16. พันตรี สິห์พนม วิจิตวารสาร
17. นายสุรเชษฐ์ แวอาแซ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

17. คณะกรรมการการศึกษา

1. นายวัชรินทร์ เกตุวันดี	ประธานคณะกรรมการ
2. นายสุทิน นพเกต	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. นายกฤษฎาภาง แถวโรสภา	เลขานุการคณะกรรมการ
4. นายยุทธศิลป์ ฐาปนะกุล	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
5. นายมนัส เฮงยศมาก	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
6. นายปัญญา จีนาคำ	โฆษกคณะกรรมการ
7. นายพลศักดิ์ โหตระไวศยะ	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
8. นายอานาจ เฟงจิตต์	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สอง
9. นายสวัสดิ์ คำประกอบ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
10. นายอร่าม อามระดิษ	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
11. นายกมล จิระพันธุ์วานิช	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
12. นายบุญขง วิสมหมาย	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
13. นายตรีเพชร พรหมนิติพันธุ์	
14. นายพงษ์ศักดิ์ อินทรพาณิชย์	
15. นายพา อักษรเสื่อ	
16. นางลลิตา ฤกษ์สำราญ	
17. นายอดิศักดิ์ โรคนกุลกานนท์	

หมายเหตุ รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง ยังไม่ได้แต่งตั้ง

18. คณะกรรมการการเศรษฐกิจ

1. นายอุตร ตันติสุนทร	ประธานคณะกรรมการ
2. นายแก้ว บัวสุวรรณ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. นายสมเกียรติ นันทวานิช	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
4. นายจิรมิตร อุตมธรรมภักดี	เลขานุการคณะกรรมการ
5. นายสุเมธ พรหมพันท้าว	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
6. นายสุรวิทย์ คนสมบูรณ์	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
7. นายมานะ มหาสุวีระชัย	โฆษกคณะกรรมการ
8. นายลาภศักดิ์ ลาภาโรจน์กิจ	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สอง
9. นายเงิน บุญสุภา	
10. นายนิยม วรปัญญา	
11. นายประวิทย์ อุตตะโรต	
12. นายพิษณุ พลไวย์	
13. นายเรวัต สิริบุญกุล	
14. นายลาภอง พิลาสมบัติ	
15. นายสมพร อัสวเหม	
16. นายสุติน ภูยทธานนท์	
17. นายสุวิทย์ คุณกิตติ	

หมายเหตุ ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง ยังไม่ได้แต่งตั้ง

19. คณะกรรมการการสาธารณสุข

1. นายอร่าม อามระดิษ	ประธานคณะกรรมการ
2. นายทรงธรรม ปัญญาดี	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. นายวรรณรัตน์ ชาญนุกุล	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
4. นายวัลลภ ยังตรง	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
5. นางนิภา พริ้งสุลกะ	เลขานุการคณะกรรมการ
6. นายไกรสิทธิ์ ไกรสิทธิพงศ์	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ
7. นายประเสริฐ มงคลศิริ	โฆษกคณะกรรมการ
8. นายทรงศักดิ์ ทองศรี	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
9. นายภูมินทร์ ลีธีระประเสริฐ	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สอง
10. นายสุรพล เกียรติไชยากร	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สาม
11. นายประเทือง ปานลักษณ์	
12. นางพิมพ์ จันทรประสงค์	
13. นายวิชัย วงศ์ไชย	
14. นายสมพร ศรีวงษ์	
15. นายสมมาศ เฮงสวัสดิ์	
16. นายสมศักดิ์ ปริศนานันทกุล	
17. นายสุรเชษฐ์ มาศดิตถ์	

หมายเหตุ รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม ยังไม่ได้แต่งตั้ง

20. คณะกรรมการสิ่งแวดล้อม

1. นายทินวัฒน์ มฤคพิทักษ์	ประธานคณะกรรมการ
2. นายประสาธน์ ต้นประเสริฐ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. นายชิงชัย มงคลธรรม	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
4. นายณรงค์เลิศ สุรพล	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
5. นางพิมพ์ภา จันทรประสงค์	เลขานุการคณะกรรมการ
6. นายสุรเชษฐ์ มาศดิตถ์	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
7. นายเกษม มาลัยศรี	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
8. นางลดาวัลลี วงศ์ศรีวงศ์	โฆษกคณะกรรมการ
9. นายฉัตรชัย เอียสกุล	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
10. นายอัมพล จันทรเจริญ	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สอง
11. นายธงชัย พิมพ์สกุล	
12. ประเทือง วิจารย์ปรีชา	
13. นายमुख สุไลมาน	
14. นายวิสาร เตชะธีราวัฒน์	
15. นายสมคิด นวลเปียน	
16. นายสมบูรณ์ ทองบูรณ	
17. นายสมพร อัสวเหม	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

21. คณะกรรมการการอุตสาหกรรม

1. นายกร ทัพพะรังสี	ประธานคณะกรรมการ
2. นายมาเรนชญ์ วิชัยกุล	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. นายดุสิต รังคสิริ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
4. นายพูนสวัสดิ์ มูลศาสตรสาทร	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
5. นายวิลาศ จันทรพิทักษ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
6. เรือตรี สุพจน์ ตั้งตระกูลไท	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
7. นายปัญญา ศรีปัญญา	เลขานุการคณะกรรมการ
8. นายเกียรติ ศรีสุรินทร์	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
9. นายสมชาย นิยมกิจ	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
10. นายปรีชา เร่งสมบูรณ์สุข	ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สาม
11. นายวีระกร คำประกอบ	โฆษกคณะกรรมการ
12. นายสมพัฒน์ กัลยาวิชัย	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
13. นายเฉลิมชัย อุฬารกุล	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สอง
14. นายทรงพล รัตวิศิริกุล	ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สาม
15. นายวิทยา คุณปลื้ม	
16. นายสาภา ประจวบเหมาะ	
17. นายอารยะ ชุมดวง	

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

22. คณะกรรมการนโยบายและติดตามผลงานงบประมาณรายจ่ายประจำปี

1. นายพินิจ จันทรสุรินทร์ ประธานคณะกรรมการ
2. นายประสิทธิ์ สุขวัฒน์ รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
3. นายประสานครุ บุญมี รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
4. นายวิฑูรย์ นามบุตร รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
5. นายสมพร ศรีวงษ์ เลขานุการคณะกรรมการ
6. นายปณวัตร เลี้ยงพองพันธ์ ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
7. นายมณฑล ไกรวัฒน์สรณ์ ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการ คนที่สอง
8. นายวุฒิชัย สงวนวงศ์ชัย โฆษกคณะกรรมการ
9. นายเฉลิมชัย เอี่ยมสกุล ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
10. นายชินวรณ์ บุญเกียรติ ผู้ช่วยโฆษกคณะกรรมการ คนที่สอง
11. นายชูชัย มุ่งเจริญพร
12. นายทรงชัย อินทรารักษ์
13. นายชเนศร์ พรพิพัฒน์พงษ์
14. นายมงคล จงสุทธนามณี
15. นายสุชาติ รัชชชัยวัฒนากร
16. นายสุรวิทย์ คนสมบูรณ์
17. นายอราม ไร่ห้วีระ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

ร้อยตำรวจเอก พิระพงศ์ การสมลาภ ผู้เขียน เกิดเมื่อ วันเสาร์ที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2507 ที่กรุงเทพมหานคร จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนเตรียมทหาร เมื่อ พ.ศ. 2525 เข้ารับการศึกษาต่อที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจ จบการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขารัฐประศาสนศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2529 ต่อมาได้เข้ารับการศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ของภาควิชาการปกครอง(นอกเวลาราชการ) คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2535 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง รองสารวัตรแผนก 3 กองกำกับการ 2 กองปราบปราม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย